

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ПОТОЧНОЇ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ПІДПРИЄМСТВА

Студента 2 курсу, 2М групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
спеціалізації «Облік і
оподаткування»

Сазанської Наталії Миколаївни

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент

Сопко Ольга Василівна

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Бенько Микола Миколайович

Київ 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ПОТОЧНОЇ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1. Економічна характеристика кредиторської заборгованості підприємства.....	9
1.2. Огляд та аналіз нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження.....	18
1.3. Передумови організації та методології обліку, аналізу та контролю поточної кредиторської заборгованості у ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»	22
Висновки до розділу 1.....	34
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ПОТОЧНОЇ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ.....	36
2.1. Організація обліку поточної кредиторської заборгованості.....	36
2.2. Облік поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги.....	42
2.3. Облік поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом.....	50
2.4. Облік поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з оплати праці та страхування.....	58
2.5. Узагальнення даних з бухгалтерського обліку поточної кредиторської заборгованості у формах звітності.....	62
Висновки до розділу 2.....	69
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ПОТОЧНОЇ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	71
3.1. Мета і завдання контролю та аналізу поточної кредиторської заборгованості	71
3.2. Оцінка системи внутрішнього контролю кредиторської заборгованості.....	77
3.3. Методика і організація аналізу поточної кредиторської заборгованості підприємства	90
Висновки до розділу 3.....	99
ВИСНОВКИ	101
.....	104
ДОДАТКИ.....	111

ВСТУП

Актуальність теми. В ринкових умовах господарювання взаємозв'язки між підприємствами здебільшого характеризуються грошовими розрахунками. Під час господарської діяльності у підприємств виникають розрахункові відносини з іншими учасниками ринку. Ці взаємозв'язки базуються на застосуванні грошей у їх функціях – засобів обігу і платежу. При цьому підприємство водночас є постачальником для одних і покупцем для інших. Саме для нормального функціонування всіх ділянок господарства необхідно володіти достовірною інформацією про фінансовий стан підприємства, зокрема про кредиторську заборгованість

Основною проблемою в даних умовах господарювання є несвоєчасне та неповне виконання суб'єктами своїх зобов'язань, тобто порушення домовленостей між сторонами, в першу чергу, щодо строків оплати та поставки товарів, робіт, послуг. Основою фінансово-господарської діяльності підприємства є розрахункові операції, внаслідок яких, з однієї сторони, виникає дебіторська, а з іншої – кредиторська заборгованість, що, в свою чергу негативно впливає на діяльність суб'єкта господарювання.

Економічні суб'єкти самостійно обирають ринки збуту продукції, постачальників і підрядників, джерела фінансування, а тому повинні приділяти особливу увагу розрахункам з контрагентами. У зв'язку з сучасною кризою неплатежів облік, контроль та аналіз поточної кредиторської заборгованості підприємства набуває особливого значення. Проблема удосконалення обліку, контролю та аналізу поточної кредиторської заборгованості підприємства підтверджується збільшенням її частки у складі пасивів підприємств. Причиною цього можуть бути невиконання фінансових зобов'язань перед контрагентами й погіршення платоспроможності. Правильна організація обліку, контролю та аналізу поточної кредиторської заборгованості підприємства насамперед, має сприяти недопущенню прострочення термінів платежу і погіршення ділових відносин з кредиторами.

Нині значна частина вітчизняних підприємств перебувають на межі фінансової кризи. Серед основних причин виникнення такої ситуації – нестабільне економічне становище держави, низький рівень менеджменту підприємств, нездатність керівників підприємств своєчасно і ефективно управляти оборотними активами. За таких обставин невпинно зростає кількість підприємств, що мають поточну кредиторську заборгованість. Крім того, посилюється значення ефективного управління кредиторською заборгованістю, вчасного її повернення та попередження виникнення безнадійних боргів [34, с. 40].

Необхідною умовою підтримки достатнього рівня ліквідності та платоспроможності підприємств є уміле й ефективне управління поточною кредиторською заборгованістю, що необхідно і при формуванні іміджу надійного партнера, і для забезпечення ефективної поточної діяльності підприємства.

Значну частку в складі джерел підприємства становлять позикові кошти, у т. ч. й кредиторська заборгованість. Зауважимо, що залучення позикових засобів останнім часом спрямоване не на розвиток виробництва, а на зменшення власних зобов'язань перед іншими кредиторами. Існує думка, що підприємство, яке користується в процесі господарської діяльності лише власним капіталом, має максимальну стійкість. Це означає, що достовірність даних щодо стану кредиторської заборгованості необхідна для забезпечення достовірності фінансової звітності в цілому.

У зв'язку із загостренням проблеми неплатежів, облік, контроль та аналіз поточної кредиторської заборгованості підприємства стає одним з найскладніших завдань бухгалтерського обліку. Суб'єкти господарювання насамперед розв'язують власні проблеми, а вже потім виконують фінансові зобов'язання перед кредиторами. Можливість часткового ухилення від розрахунків за борговими зобов'язаннями дають прогалини законодавчої бази [12, с. 183]. За даними Державної служби статистики України, кредиторська заборгованість становить суттєву частку поточних зобов'язань вітчизняних

підприємств. Так, в цілому по Україні цей показник становить від 30 до 65 % [44]. Тому дослідження в сфері структури і динаміки поточної кредиторської заборгованості на підприємствах є особливо актуальними.

Дослідженню питань обліку, контролю та аналізу поточної кредиторської заборгованості підприємства присвятили свої праці вітчизняні та зарубіжні науковці. Так, Р.П. Гончарук [9], С.В. Зеленко [14], Г.О. Крамаренко [19], О.Є. Чорна [19], В.С. Муковіз [48], Н.М. Ткаченко [51], Є.Ф. Томчук [42], В.В. Сопко [48] приділяють значну увагу теоретичним засадам обліку кредиторської заборгованості, зокрема питанню її тлумачення. Інші вчені, серед яких О.В. Попазова [42], О.Б. Чорненька [63], Ю.С. ЦалЦалко [60] – зосередили свої дослідження в сфері проблем класифікації кредиторської заборгованості. Проте, не зважаючи на підвищений науковий інтерес до проблем обліку, контролю та аналізу поточної кредиторської заборгованості та значну кількість наукових розробок у цьому напрямі, досі немає комплексного підходу до їх вирішення.

Мета випускної кваліфікаційної роботи. Поглиблення дослідження теоретико-методичних основ обліку, контролю та аналізу поточної кредиторської заборгованості підприємства на прикладі ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС».

Основні завдання написання випускної кваліфікаційної роботи:

- дослідити економічну сутність кредиторської заборгованості підприємства;
- проаналізувати нормативну базу і спеціальну літературу з теми дослідження;
- надати передумови організації та методології обліку, аналізу та контролю поточної кредиторської заборгованості у ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»;
- з'ясувати організацію обліку поточної кредиторської заборгованості;
- оцінити організацію обліку поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги;

- проаналізувати облік поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом;
- дослідити організацію обліку поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з оплати праці та страхування;
- навести узагальнення даних з бухгалтерського обліку поточної кредиторської заборгованості у формах звітності;
- розкрити мету і завдання контролю та аналізу поточної кредиторської заборгованості;
- оцінити систему внутрішнього контролю кредиторської заборгованості;
- обґрунтувати методику і організація аналізу поточної кредиторської заборгованості підприємства.

Об'єкт дослідження. Процес обліку, контролю та аналізу поточної кредиторської заборгованості на ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС».

Предмет дослідження. Методичні, організаційні та практичні аспекти обліку, контролю та аналізу поточної кредиторської заборгованості підприємства.

Методи дослідження. Інформаційними джерелами дослідження слугували законодавчо нормативні акти Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, одержані в результаті особистих досліджень матеріали підприємства, первинна документація, реєстри обліку, звітність підприємства, аналітично оглядові й науково методичні публікації із зазначеної проблеми. Для вирішення поставлених завдань і досягнення мети дослідження використано сукупність економічних методів та методик.

Достовірність та обґрунтованість дослідження забезпечило використання методів логічного узагальнення (при встановленні організаційних та економічних засад аналізу поточної кредиторської заборгованості), порівняльного аналізу (при узагальненні показників поточної кредиторської заборгованості), наукової абстракції (при проведенні класифікації поточної кредиторської заборгованості, вивченні факторів впливу на обсяг поточної кредиторської заборгованості).

Наукова гіпотеза. Формування в системі обліку, аналізу та контролю інформації про поточну кредиторську заборгованість підприємства забезпечить потреби внутрішніх користувачів в інформації на основі якої вони зможуть приймати управлінські рішення стосовно ефективності їх використання та покращення діяльності підприємства.

Інформаційною базою дослідження є законодавство, нормативно-правові акти з питань підприємницької діяльності, обліку та контролю в галузях економіки, обліку та контролю в державному секторі, наукові праці зарубіжних і вітчизняних вчених-економістів.

Дослідження полягає в уточненні теоретичних положень та розробці практичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення методики обліку, контролю та аналізу поточної кредиторської заборгованості підприємства.

Основні результати, які складають наукову новизну дослідження, характеризуються наступними теоретичними і практичними положеннями:

– удосконалено: класифікацію поточної кредиторської заборгованості підприємства шляхом систематизації групувальних ознак, з метою покращення якості облікової інформації за рахунок виявлення нових класифікаційних ознак об'єктів обліку та повнішого відображення показників господарської діяльності підприємства у фінансовій звітності;

– отримали подальший розвиток: теоретичні аспекти визначення сутності поняття «кредиторська заборгованість» як економічної категорії, рекомендації щодо методики обліку та аналізу кредиторської заборгованості підприємства згідно з національними стандартами.

Впровадження запропонованих рекомендацій у практичну діяльність ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» дозволить удосконалити обліково-аналітичний процес щодо поточної кредиторської заборгованості.

У процесі дослідження отримано наступні наукові результати:

– досліджено підстави виникнення заборгованості в системі нормативно-правового регулювання з метою виділення напрямів боргових зобов'язань по розрахунках з контрагентами;

- узагальнено теоретичні положення щодо економічної сутності кредиторської заборгованості підприємства;
- проведено детальну класифікацію заборгованості для використання визначених таким чином видів заборгованості при побудові рахунків для обліку розрахунків;
- проаналізовано організацію обліку поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги; за розрахунками з бюджетом; за розрахунками з оплати праці та страхування;
- розглянуто узагальнення даних з бухгалтерського обліку поточної кредиторської заборгованості у формах звітності;
- розкрито мету і завдання контролю та аналізу поточної кредиторської заборгованості;
- проведено оцінку систему внутрішнього контролю кредиторської заборгованості;
- обґрунтовано методику і організація аналізу поточної кредиторської заборгованості підприємства.

Апробація результатів дослідження. За результатами дослідження було опубліковано статтю у Збірнику наукових статей КНТЕУ на тему «Облік кредиторської заборгованості в системі управління підприємством».

Практична частина випускної кваліфікаційної роботи виконана на базі внутрішніх нормативних документів, облікових реєстрів аналітичного та синтетичного обліку, фінансової звітності та іншої документації ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ПОТОЧНОЇ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

1.1. Економічна характеристика кредиторської заборгованості підприємства

Господарська діяльність підприємства неможлива без виникнення кредиторської заборгованості перед іншими суб'єктами підприємницької діяльності. Використання такого позикового капіталу дозволяє суттєво розширити обсяги господарської діяльності підприємства, забезпечити більш ефективне використання власного капіталу, прискорити формування різних цільових фінансових фондів, і врешті — підвищити ринкову вартість підприємства. Правильність відображення інформації через систему бухгалтерського обліку у фінансовій звітності підприємства залежить від правильного визначення сутності кредиторської заборгованості, її класифікації.

Встановлення господарських відносин суб'єкта господарювання з іншими фізичними та юридичними особами передбачене виникненням між ними певних прав та зобов'язань.

У процесі здійснення своєї діяльності підприємства вступають у господарські зв'язки з різними підприємствами, організаціями й особами. Постійно відбувається кругообіг господарських засобів, що викликає безупинне поновлення різноманітних розрахунків. Розрахунки можуть бути як зовнішніми, так і внутрішніми, а організації можуть виступати як продавцями, так і покупцями.

Від стану даних розрахунків багато в чому залежить платоспроможність організації, її фінансове положення й інвестиційна привабливість. З внутрішніх розрахунків варто звернути особливу увагу на розрахунки з підзвітними особами і на розрахунки з персоналом. Ці розрахунки виробляються в основному наявними коштами і зв'язані з оплатою витрат підприємства.

Правильна організація розрахункових операцій забезпечує стійкість оборотності засобів організації, зміцнення в ній договірної і розрахункової дисципліни і поліпшення її фінансового стану. Крім того, раціональна організація розрахунків, правильність постановки їхнього обліку попереджають негативні наслідки по цих операціях. Тому правильна організація розрахунків потребує суворого дотримання фінансової дисципліни, власної оплати боргів по зобов'язаннях і забезпечення своєчасного одержання коштів за реалізовану продукцію та надані послуги [5, с. 105].

У ринкових умовах господарювання взаємовідносини між підприємствами мають характер грошових розрахунків. Розрахунки між підприємствами і організаціями - це одна з необхідних складових розширеного відтворення. Вони опосередковують розподіл і перерозподіл суспільного продукту, перехід його з товарної форми в грошову, і навпаки. Розрахунки ґрунтуються на економічній базі кругообігу коштів в процесі виробництва і є суспільним визнанням того, що підприємство-виробник тієї чи іншої продукції виконало свої виробничі зобов'язання і поставлені цілі [9, с. 23].

Саме для нормального функціонування всіх ланок господарства необхідно мати достовірну інформацію про фінансовий стан підприємства, зокрема про кредиторську заборгованість.

Економічна сутність кредиторської заборгованості полягає в тому, що підприємство може мати зобов'язання не тільки у грошовому еквіваленті, а і у товарно-матеріальних цінностях.

Незважаючи на давню історію існування кредиторської заборгованості та стан її вивчення, в сучасній науковій літературі немає єдиної думки щодо трактування цього поняття.

Так, Гончарук Р.П. ідентифікує кредиторську заборгованість як заборгованість як таку, що виникла в результаті здійснених раніше дій (подій), оцінена в гривнях, щодо якої у підприємства існують зобов'язання її погашення в певний строк [9, с. 5].

Ткаченко Н. М. визначає кредиторську заборгованість як тимчасово

залучені суб'єктом у власне користування грошові кошти, які підлягають поверненню юридичній або фізичній особі [51, с. 653].

Крамаренко Г.О. та Чорна О.Є. розглядають кредиторську заборгованість як наслідок невчасного виконання підприємством своїх платіжних зобов'язань за розрахунками за продукцію, роботи, послуги; з оплати праці; за розрахунками з бюджетом; з іншими кредиторами тощо [19, с. 203].

Томчук Е.Ф. у статті «Аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства», опублікованій Науковим вісником ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького у 2016 році стверджує, що кредиторська заборгованість є різновидом комерційного кредиту, який виступає важливим фактором стабілізації фінансового стану підприємства [52, с. 162].

Булат Г.В. і Булка І.В. у статті «Вплив кредиторської заборгованості на фінансовий стан підприємств та проблеми її оптимізації» опублікованій в липні 2014 року наголошує, що кредиторська заборгованість – це грошові кошти, які тимчасово підпорядковані підприємству, фірмі, які підлягають поверненню юридичній або фізичній особі, у яких вони позичені і яким вони не виплачені [2, с. 57].

Отже, як бачимо, наведені трактування поняття «кредиторська заборгованість» підтверджують те, що існують певні розбіжності у визначенні даного поняття. В основному вчені розглядають кредиторську заборгованість, як грошові кошти, деякі як частину майна або форму розрахунків за товари та послуги, але ніхто не наголошує на тому, що кредиторська заборгованість є складовою кругообігу капіталу. Адже елементи кругообігу капіталу є частиною безперервного потоку господарських операцій. Закупівлі призводять до збільшення виробничих запасів і кредиторської заборгованості, виробництво - до збільшення готової продукції, реалізація - до зростання дебіторської заборгованості і грошових коштів. Цей цикл операцій багаторазово повторюється і в результаті зводиться до грошових надходжень [21, с. 240].

Тому вважаємо, що кредиторську заборгованість можна визначати як

результат правовідносин суб'єкта господарювання, який є наслідком вчинення певної дії одного суб'єкта до іншого суб'єкта господарювання, фізичної особи, держави, позабюджетного фонду щодо передачі товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів чи інших активів, надання послуг, виконання робіт, або дії законодавчо-нормативних документів (виникнення заборгованості з податків чи інших обов'язкових платежів перед бюджетом та позабюджетними цільовими фондами) та надає кредитору право вимоги.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про кредиторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання». Норми П(С)БО 11 застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності) [38].

Досліджуючи кредиторську заборгованість, варто звернути увагу на трактування даного поняття у міжнародних стандартах бухгалтерського обліку. Зокрема, в МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» наведені такі визначення різних видів зобов'язань [27]:

1) Зобов'язання — існуюче зобов'язання суб'єкта господарювання, яке виникає в результаті минулих подій і погашення якого, за очікуванням, призведе до вибуття ресурсів суб'єкта господарювання, котрі втілюють у собі економічні вигоди.

2) Юридичне зобов'язання — зобов'язання, яке виникає внаслідок:

а) контракту (внаслідок його явних чи неявних умов);

б) законодавства;

в) іншої дії закону.

3) Конструктивне зобов'язання — зобов'язання, яке є наслідком дій суб'єкта господарювання, коли:

а) суб'єкт господарювання вказав іншим сторонам, що він візьме на себе певну відповідальність згідно з порядком, установленим його минулою

практикою, опублікованими політиками чи достатньо конкретно поточною заявою;

б) як наслідок, суб'єкт господарювання створив обґрунтоване очікування у інших сторін, що він виконає ці зобов'язання.

4) Умовне зобов'язання — це:

а) можливе зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій і існування якого підтвердиться лише після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих суб'єктом господарювання;

б) існуюче зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки:

– немає ймовірності, що вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для погашення зобов'язання;

– суму зобов'язання не можна оцінити достатньо достовірно.

5) Забезпечення — зобов'язання з невизначеним строком або сумою.

Аналізуючи подані вище визначення, можна зробити висновок, що категорія «зобов'язання» за своїм змістом є ширшою від категорії «кредиторська заборгованість», оскільки лише окремі види зобов'язання можуть розглядатись як кредиторська заборгованість, а це, зокрема, юридичні та конструктивні зобов'язання, тоді як умовне зобов'язання чи забезпечення кредиторською заборгованістю не визнаються.

З метою бухгалтерського обліку П(С)БО 11 класифікує зобов'язання наступним чином (рис. 1.1).

Рис. 1.1 Класифікація зобов'язань за П(С)БО 11 [38]

На думку автора, до кредиторської заборгованості можуть належати лише довгострокові та поточні зобов'язання, бо непередбачені зобов'язання та доходи майбутніх періодів є умовними зобов'язаннями, котрі не мають визначеної суми чи терміну погашення.

Водночас довгострокові зобов'язання у даному положенні поділені на [38]:

- довгострокові кредити банків;
- інші довгострокові зобов'язання;
- відстрочені податкові зобов'язання;
- довгострокові забезпечення.

Серед поточних зобов'язань в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 11 виокремлено такі їх види [38]:

- короткострокові кредити банків;
- поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, за товари, роботи, послуги, за розрахунками з бюджетом, у тому числі з податку на прибуток, за розрахунками зі страхування, за розрахунками з оплати праці, за розрахунками з учасниками, за розрахунками із внутрішніх розрахунків;
- короткострокові векселі видані;
- поточні забезпечення;
- та інші поточні зобов'язання.

Довгостроковою кредиторською заборгованістю є зобов'язання, термін погашення яких більше дванадцяти місяців із дати виникнення.

Поточною, або короткостроковою кредиторською заборгованістю підприємства виступає заборгованість, яка виникла внаслідок діяльності суб'єкта господарювання, та яка буде погашена у терміні до дванадцяти місяців. В залежності від специфіки діяльності підприємства кредиторська заборгованість може виникати із строком погашення у різні терміни, але вона повинна бути обов'язково погашеною, оскільки, наявність непогашеної простроченої кредиторської заборгованості свідчить про неплатоспроможність підприємства, що веде до банкрутства [38].

Поточна кредиторська заборгованість складається із заборгованості постачальникам за одержані від них товарно – матеріальні цінності, заборгованості перед бюджетом за податковими платежами, заборгованості з оплати праці і страхування, авансів покупців у рахунок майбутніх відвантажень та ін [38].

Класифікації зобов'язань та кредиторської заборгованості, подані в економічній навчальній літературі, передбачають їхній поділ на види відповідно до подання у фінансовій звітності, насамперед балансі. Тобто такі класифікації, як правило, аналогічні класифікації, передбачені П(С)БО 11 «Зобов'язання».

Чорненька О.Б. в статті «Аналіз наукових підходів щодо сутності кредиторської заборгованості та її класифікації» опублікованій Українською академією друкарства у 2017 році стверджує, що в бухгалтерському обліку відображаються не всі господарські зобов'язання, а лише ті, що впливають з виконання укладених підприємством договорів чи здійснених дій. Тому в умовах трансформації до міжнародних стандартів фінансової звітності, для потреб бухгалтерського обліку достатнім буде поділ кредиторської заборгованості на поточну (короткострокову) та довгострокову. Така класифікація полегшить і zarazом актуалізує роботу бухгалтерської служби [63. с. 185].

Наявність кредиторської заборгованості у підприємства суттєво впливає на забезпечення оборотними коштами. Повільні розрахунки по її погашенню надають підприємствам додаткову можливість короткострокового фінансування. Підприємства в більшості випадків самостійно вирішують питання щодо обсягів, строків і форми платежів постачальникам. Що стосується розрахунків з бюджетом і банками, підприємства намагаються виконувати свої фінансові зобов'язання, оскільки це пов'язано з застосуванням штрафних санкцій за порушення як строків, так і обсягів платежів. Тому наявність кредиторської заборгованості свідчить про те, що підприємства свої фінансові труднощі перекладають перш за все на своїх постачальників [2, с. 57].

Підприємство з вагомою часткою позикового капіталу має меншу можливість для маневру на випадок непередбачуваних обставин, таких як падіння попиту на продукцію, значні зміни відсоткових ставок, зростання витрат, сезонні коливання [2, с. 58].

На розмір кредиторської заборгованості впливає обсяг закупівель і частка в ньому на умовах наступної оплати, умови розрахунків, політика та якість аналізу кредиторської заборгованості.

Також підприємства зобов'язані своєчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями. За несвоєчасні розрахунки вони мають сплачувати штрафи і неустойки. Однак практика свідчить, що можливість уникнути майнової відповідальності за невиконання власних договірних зобов'язань дає їм змогу ухилятися від взаєморозрахунків з партнерами. Несвоєчасність платежів викликає фінансові ускладнення у підприємств – кредиторів, негативно впливає на їх господарську діяльність, а у підсумку і на економіку країни загалом [2, с. 57].

Ще одним важливим чинником фінансової стійкості підприємства є його кредитна політика. Відповідно до неї підприємство приймає рішення щодо доцільності отримання кредитів. Також підприємство може виступати сам кредитором, формувати умови кредиту та приймати рішення про його надання. Контроль за простроченою заборгованістю дає можливість визначити ступінь відповідності прийнятих рішень кредитній політиці.

Хохлов М.П. і Корнієнко О.С. у статті «Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства» опублікованій у 2017 році наголошують на перевагах та недоліках формування кредиторської заборгованості підприємства, а саме, до переваг вони відносять [59, с. 405]:

- додаткове фінансування оборотних коштів і нарощування економічного потенціалу;
- здобуття додаткового прибутку;
- зниження витрат на залучення капіталу;
- зниження ризику втрат від інфляції та ін.

Негативний вплив на діяльність підприємства:

- підвищення розміру зобов'язань;
- виникнення втрат від недоотримання знижок на продукцію, товари, послуги, що купуються;
- виникнення ризику втрати платоспроможності і фінансової стійкості та ін.

Періодична оцінка кредитної політики дозволяє гнучко пристосовувати її до поточної ділової ситуації. Тому, важливе місце займає аналіз кредиторської заборгованості, який дає можливість [47, с. 188]:

- визначити як змінилась величина боргових зобов'язань у порівнянні із початком року або іншого досліджуваного періоду;
- визначити оптимальне співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості;
- визначити та оцінити ризик кредиторської заборгованості, її вплив на фінансовий стан підприємства, встановити допустимий рівень цього ризику та заходи щодо його зниження;
- знайти раціональне співвідношення між величиною кредиторської заборгованості і об'ємом продажів, доцільність збільшення відпуску продукції, товарів і послуг в кредит, визначити межу цінових скидок для прискорення оплати виставлених рахунків;
- прогнозувати стан боргових зобов'язань організації в межах поточного року, що дозволить поліпшити фінансові результати її діяльності.

Під час аналізу потрібно перевірити достовірність інформації щодо видів і строків погашення кредиторської заборгованості шляхом прямого підтвердження контрагентів, бесідами з працівниками, які володіють інформацією про борги підприємства та ретельним вивченням договорів і контрактів.

Отже, на основі проведеного дослідження, ми дійшли висновку, що належна організація обліку кредиторської заборгованості на підприємстві будь-якої форми власності має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню

інформації, прозорості та достовірності даних розрахункових операцій за борговими зобов'язаннями (з кредиторами). Досягнення і належна підтримка стійкого фінансового положення підприємством є запорукою його подальшого економічного і фінансового зростання. Адже при недостатній платоспроможності підприємство буде змушене поставити основною метою діяльності не власну капіталізацію і зростання добробуту його власників, а позицію щодо утримання на конкурентному ринку. Передовий досвід свідчить, що одним із показників стійкого фінансового становища в умовах конкурентоспроможності є позитивна кредиторська заборгованість та належно організована робота з її управління.

1.2. Огляд та аналіз нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження

Сьогодні діяльність будь-якого підприємства незалежно від форми власності неможлива без взаємодії зі сторонніми організаціями, які забезпечують підприємство необхідними для діяльності ресурсами, а також виконують роботи та надають послуги. Через різницю у часі між моментами постачання та сплати за рахунками у підприємства виникає поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги. Розмір цього виду зобов'язань потрібно ретельно контролювати, адже, з одного боку, вони є тимчасово вільними обіговими коштами, а з іншої, – здійснюють вплив на фінансову стійкість та платоспроможність суб'єкта господарювання [11, с. 25].

Облік кредиторської заборгованості підприємства як і будь-який процес що відбувається на підприємстві і пов'язаний із коштами та розрахунками між покупцями та замовниками, між суб'єктом господарювання та різними кредиторами, регламентується певною нормативною базою (Додаток А).

Методика бухгалтерського обліку зобов'язань в Україні затверджена П(С)БО 11 «Зобов'язання» [38]. В міжнародній практиці цей аспект розглядається в МСБО 1 «Подання фінансових звітів» [22], МСБО 12

«Податки на прибуток» [23], МСБО 17 «Оренда» [24], МСБО 19 «Виплати працівникам» [25], МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» [26], МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [27].

Згідно П(С)БО 11, зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума належить до складу доходу звітного періоду. Поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення [38].

А МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи», трактує поняття «зобов'язання» як існуюче зобов'язання суб'єкта господарювання, яке виникає в результаті минулих подій і погашення якої, за очікуванням, призведе до вибуття ресурсів суб'єкта господарювання, котрі втілюють у собі економічні вигоди [27].

Особливо важливе значення в бухгалтерському обліку має оцінка поточних зобов'язань. Вона необхідна в процесі господарювання при надходженні і вибутті активів; при виникненні прав і зобов'язань. Правила оцінки зобов'язань визначаються головним чином ПСБО 11 та за окремими видами зобов'язань:

- ПСБО 14 «Оренда» – у зв'язку з орендою [39];
- ПСБО 17 «Податок на прибуток» – відстрочені у зв'язку з податком на прибуток [40];
- ПСБО 21 «Вплив змін валютних курсів» – за операціями в іноземній валюті [41].
- ПСБО 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» – за операціями з пов'язаними сторонами [42].

На розмір зобов'язань можуть вплинути валютні курси, що відображається у П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» [41]. Так, кредиторська заборгованість за імпортованими контрактами визнається монетарною статтею й перераховується в результаті зміни курсу НБУ на дату

здійснення розрахунків і дату балансу. Кредиторська заборгованість, що виникла в результаті отриманої передоплати, відноситься до немонетарних статей балансу. Сума попередньої оплати в іноземній валюті перераховується у валюту звітності із застосуванням валютного курсу на дату одержання авансу.

У міжнародній практиці порядок визначення та відображення зобов'язань визначається відповідно до МСБО 1 «Подання фінансових звітів» [22]. Згідно з МСБО 1, суб'єкт господарювання подає поточні та непоточні зобов'язання як окремі класифікації у своєму звіті про фінансовий стан.

Суб'єкт господарювання класифікує зобов'язання як поточне, якщо [22]:

- а) він сподівається погасити це зобов'язання в ході свого нормального операційного циклу;
- б) він утримує це зобов'язання в основному з метою продажу;
- в) зобов'язання підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців після звітного періоду;
- г) він не має безумовного права відстрочити погашення зобов'язання протягом як мінімум дванадцяти місяців після звітного періоду.

Суб'єкт господарювання повинен класифікувати всі інші зобов'язання як непоточні.

Обліковий підхід до податків на прибуток визначає МСБО 12 «Податки на прибуток» [23].

Принциповим питанням обліку податків на прибуток є визначення того, як обліковувати поточні та майбутні податкові наслідки:

- а) майбутнього відшкодування (компенсації) балансової вартості активів (зобов'язань), які визнані в звіті про фінансовий стан суб'єкта господарювання;
- б) операцій та інших подій поточного періоду, які визнані у фінансовій звітності суб'єкта господарювання.

МСБО 19 «Виплати працівникам» вимагає від суб'єкта господарювання визнавати таке [25]:

- а) зобов'язання, якщо працівник надав послугу в обмін на виплати, які будуть сплачені в майбутньому;

б) витрати, якщо суб'єкт господарювання споживає економічну вигоду, що виникає внаслідок послуги, наданої працівником в обмін на виплати працівникам.

Огляд спеціальної літератури з обліку, контролю та аналізу поточної кредиторської заборгованості підприємства підтверджує, що даному питанню приділяється багато уваги у працях провідних вчених таких як: Булат Г.В. [2], Булка І.В. [2], Гнатенко Є.П. [7], Гончарук Р.П. [9], Дячук О.В.[13], Новодворська В.В. [113], Зеленко С.В. [14], Кесарчук Г.С. [17], Ткаченко Н. М. [51], Томчук Е.Ф. [52], Феофанов Л.К. [58] та ін.

Огляд спеціальної літератури з теми дослідження наведено в додатку Б.

Булат Г.В. і Булка І.В. у статті «Вплив кредиторської заборгованості на фінансовий стан підприємств та проблеми її оптимізації» опублікованій в липні 2014 року дослідили вплив кредиторської заборгованості на рівень платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Було визначено зовнішні та внутрішні чинники що впливають на фінансовий стан та розглянуто важливість кредитної політики для підприємства. Кредиторська заборгованість тут розглядається як грошові кошти, які тимчасово підпорядковані підприємству, фірмі, які підлягають поверненню юридичній або фізичній особі, у яких вони позичені і яким вони не виплачені [2].

Гончарук Р.П. у статті «Сутність та класифікація кредиторської заборгованості: колізії наукових підходів» опублікованій Вісником Житомирського державного технологічного університету у 2015 році розкриває сутність поняття кредиторської заборгованості як заборгованості, що виникла в результаті здійснених раніше дій (подій), оцінена в гривнях, щодо якої у підприємства існують зобов'язання її погашення в певний строк, а також наводить класифікацію кредиторської заборгованості, її вплив на економічний стан суб'єкта господарювання [9].

У статті «Поточні зобов'язання: економічна суть, класифікація та їх оцінка» опублікованій Науковим вісником Ужгородського університету Кесарчук Г.С. розкрито економічну сутність поточних зобов'язань,

проаналізовано їх роль та місце в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства на основі досліджень вітчизняних та закордонних економістів. Досліджено та узагальнено класифікацію поточних зобов'язань. Проаналізовано нормативну базу щодо оцінки зобов'язань, розглянуто методи оцінки на основі Концептуальної основи та за П(С)БО, здійснено їх дослідження [17].

Ткаченко Н. М. у підручнику «Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність» розкрила основні положення сучасної теорії і практики ведення обліку на основі діючої законодавчо-нормативної бази. Навела методики розрахунків, відповідну документацію, реєстри і наприкінці кожного розділу - зведену кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку [51].

Проведене дослідження підтвердило наявність широкого спектру спеціальної літератури з питань з обліку, контролю та аналізу кредиторської заборгованості підприємства.

1.3. Передумови організації та методології обліку, аналізу та контролю поточної кредиторської заборгованості у ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»

Товариство з обмеженою відповідальністю «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» засноване в 2011 році та знаходиться в місті Києві. Підприємство ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» створене для здійснення підприємницької діяльності з метою одержання прибутку.

До видів економічної діяльності досліджуваного підприємства відносяться:

- ремонт і технічне обслуговування електричного устаткування;
- ремонт і технічне обслуговування електронного й оптичного устаткування;
- оптова торгівля відходами та брухтом;

– оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням.

ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» співпрацює з вітчизняними товаровиробниками, основними контрагентами є юридичні особи.

За період від дати заснування до 2018 року, маленька організація, в якій працювало тільки 2 чоловік, виросла до більших розмірів, і на сьогодні в ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» працює 7 висококваліфікованих працівників. Створено потужну матеріально-технічну базу, налагодженні тісні партнерські зв'язки, станом на кінець третього кварталу 2018 року надаються послуги широкому колу клієнтів, починаючи від фізичних осіб і закінчуючи бюджетними установами та госпрозрахунковими підприємствами усіх форм власності.

Власник підприємства може прийняти рішення про розширення сфери діяльності підприємства, яка передбачена статутом ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС». Підприємство здійснює свою діяльність відповідно до діючого законодавства.

Виконавчим органом підприємства є директор. Директор повністю відповідає за управління поточною діяльністю підприємства, йому безпосередньо підпорядковані: головний бухгалтер та технічний директор.

Коло обов'язків головного бухгалтера визначається Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [45] і Посадовою інструкцією головного бухгалтера.

Головний бухгалтер забезпечує раціональну організацію обліку і звітності на підприємстві і в його підрозділах на основі прогресивних форм і методів бухгалтерського обліку і контролю, здійснює і координує організацію бухгалтерського обліку господарсько-фінансової діяльності підприємства.

До функцій головного бухгалтера відносяться:

- ведення бухгалтерського і податкового обліку відповідно до національних стандартів і нормативних актів, що діють на Україні;
- надання податкової, фінансової і статистичної звітності в терміни й органи, установлені чинним законодавством;

- надання щорічного звіту в органи управління підприємства.

Організаційна структура підприємства ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС», що представлена на рис.1.2.

Рис. 1.2. Організаційна структура ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»

Облікова політика підприємства затверджена Наказом № 2 по підприємству від 30.12.11 р. «Про організацію та ведення бухгалтерського обліку і формування облікової політики підприємства», що складений відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», П(С)БО та з урахуванням принципу послідовності в застосуванні облікової політики.

Організація та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» наведено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

**Організація та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві
ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»**

Об'єкти облікової політики	Аспекти облікової політики, які розкриваються в наказі
1	2
Наявність наказу по підприємству «Про організацію бухгалтерського обліку»	Наказ по підприємству «Про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику» видано «30» грудня 2011 р. №2.
Відповідальний за організацію бухгалтерського обліку	Головний бухгалтер

Закінчення табл. 1.1

1	2
Укладення договорів на матеріальну відповідальність	Укладено договори на матеріальну відповідальність із всіма матеріально-відповідальними особами
Відповідальний за організацію податкового обліку	Головний бухгалтер
Визначені методи нарахування зносу основних засобів	За прямолінійним методом
Визначення методів оцінки: - сировини, матеріалів та товарів	За методом середньозваженої вартості
Порядок відображення обліку загально виробничих та адміністративних витрат	У порядку визначеному Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, затвердженою Наказом Міністерства України № 291 від 30.11.99р.
Система оплати праці та наявність колективного договору	Колективний договір прийнято 03 січня 2018 року, на підприємстві застосовується погодинна форма оплати праці
Наявність автоматизації бухгалтерського обліку	Застосовується автоматизація бухгалтерського обліку на підприємстві
Графік документообігу	Графік документообігу розроблений та затверджений, встановлений наказом по підприємству 30.12. 2011 р. №3

Порядок документального оформлення господарських операцій та вимоги щодо складання документів регламентується статтею 9 («Первинні облікові документи та реєстри бухгалтерського обліку») Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність України» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV [45].

Система обробки і збору інформації на даному підприємстві є централізованою. Функції збору даних реалізуються у виробничих підрозділах, а ведення синтетичного та аналітичного обліку на основі первинних документів здійснює головна бухгалтерія підприємства.

ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС», враховуючи специфіку своєї господарської діяльності та структури управління, визначає напрями й обсяги документів. Організовує документообіг на підприємстві головний бухгалтер, який розробляє правила і технологію обробки облікової інформації. Ця технологія визначає організаційно перелічені етапи документопотоку, які відображаються у спеціальному документі, який називається план (графік) документообороту (табл. 1.2).

План (графік) документообороту розробляється головним бухгалтером і

затверджується керівником. Вимоги головного бухгалтера щодо порядку складання і подання до бухгалтерії та опрацювання документів є обов'язковими для всіх підрозділів і служб підприємства.

Таблиця 1.2

Графік документообороту ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»

на	Вимога-Документ	Перевірка документа		Обробка документа		Передача на зберігання в архів	
		Вико навець	Тер мін виконання	Вико навець	Тер мін виконання	Вико навець	Тер мін виконання
на	Вимога-	Бухга лтер цеху	Ден ь надход- ження документа	Бухга лтер ТМЦ	Про тягом 3 днів з дня приймання	Засту пник гол. бухгалтера	Пр отягом 10 днів після складання

Перевірені бухгалтерією документи проходять облікову реєстрацію. Процес обробки в бухгалтерії прийнятих від виконавців бухгалтерських документів включає три етапи: розцінка (таксування), групування і бухгалтерське проведення (проводка).

Для належної організації обліку розрахунків з постачальниками на підприємстві використовується наказ про облікову політику підприємства як сукупність принципів, методів і процедур з організації системи обліку даного процесу. Наказ про облікову політику підприємства є внутрішнім регламентом організації ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.

Одним із основних елементів на підприємстві є робочий план рахунків. План рахунків повинен забезпечити задоволення інформаційних потреб різних рівнів управління, отримання інформації для внутрішніх і зовнішніх користувачів і складання форм фінансової звітності безпосередньо за даними рахунків. План рахунків бухгалтерського обліку визначає методологію обліку в усіх сферах економічної діяльності.

Узагальненням відомості обліку кредиторської заборгованості у ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» є оборотно-сальдова відомість по рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». Ця відомість містить дані фінансового обліку. За даними оборотно-сальдової відомості можна побачити

результати руху кредиторської заборгованості на підприємстві, зробити висновки по обсягам такої заборгованості, тобто збільшилася загальна сума кредиторської заборгованості чи зменшилась.

З метою об'єктивного оцінювання економічного стану ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» наведено значення основних показників, що характеризують діяльність підприємства за останні 5 років за даними фінансової звітності підприємства у табл. 1.3.

Загальний фінансовий стан підприємства характеризується коефіцієнтом загальної ліквідності, який показує здатність компанії погашати поточні (короткострокові) зобов'язання за рахунок тільки оборотних активів. Чим значення коефіцієнта більше, тим краще платоспроможність підприємства. Цей показник враховує, що не всі активи можна реалізувати в терміновому порядку

($K_{zn} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{поточні зобов'язання}}$). Коефіцієнт загальної ліквідності у 2013 році становив 11,21, у 2014 та 2015 році – 4,54, у 2016 році- 4,31, а у 2017 році – 10,92. Ці показники характеризують, що підприємство протягом 2013-2017 рр. було ліквідним, тобто у його розпорядженні було достатньо оборотних активів, щоб покрити всі короткострокові зобов'язання.

Таблиця 1.3

**Динаміка основних показників фінансово-господарської діяльності
ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» за 2013-2017 роки**

№ пор.	Показник	Рік					Відхилення 2017 від 2013	
		2013	2014	2015	2016	2017	Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	481,0	516,1	941,6	1320,8	1719,2	1238,2	257,42
2	Собівартість реалізованої продукції (тов., роб., послуг), тис. грн	274,3	397,8	802,1	986,1	1063,3	789,0	287,64
3	Оборотні активи, тис. грн	117,7	126,6	169,1	290,4	442,9	325,2	276,29
4	Поточні зобов'язання, тис. грн	10,5	27,9	39,2	26,6	178,1	167,6	1596,19
5	Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн	66,5	29,4	19,0	152,2	401,8	335,3	504,21
6	Чистий прибуток, тис. грн	53,8	24,1	15,6	124,8	329,5	275,7	512,45

Рівень ефективності діяльності ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» визначають фінансові результати, отримані внаслідок цієї діяльності. Це може бути як прибуток, так і збиток.

Динаміка показників рентабельності підприємства наведено у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

**Динаміка показників рентабельності підприємства
за 2013 – 2017 роки**

Показники	Нормативне значення	Рік				
		2013	2014	2015	2016	2017
Коефіцієнт рентабельності активів	Більше 0	0,65	0,18	0,09	0,46	0,53
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	Більше 0	0,78	0,21	0,13	0,65	0,81
Коефіцієнт рентабельності діяльності	Більше 0	0,11	0,05	0,02	0,09	0,20

За даними таблиці 1.4 коефіцієнт рентабельності активів за 2013-2017 рр. відповідає нормативному значенню і характеризує ефективність використання активів підприємства, тобто показує, що у 2017 році на одну гривню активів припадало 0,53 грн. прибутку. Порівняно з 2015 роком даний показник значно зріс, але порівнюючи з 2013 роком - зменшився.

Щодо коефіцієнта рентабельності власного капіталу, то протягом 2013-2017 років даний показник коливався в межах норми. Станом на 2017 рік на 1 гривню власного капіталу приходиться 0,81 грн. прибутку. Такі дані свідчать про ефективність вкладення засобів в дане підприємство.

Ефективність господарської діяльності підприємства характеризує коефіцієнт рентабельності діяльності, який у 2017 році сягнув значення 0,20. Тобто протягом 2013-2017 року спостерігається зростання прибутковості господарської діяльності ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС».

Класифікація та оцінка активів балансу проведена згідно з П (С) БО показала, що станом на 31.12.2017 р. на балансі товариства рахуються основні

засоби в залишковій вартості в сумі 401,4,0 тис. грн. За 2017р. нарахована амортизація на основні засоби в сумі 72,8 тис. грн.

Дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги на кінець звітного періоду становить 14,5 тис. грн. в первісній вартості. Інша поточна дебіторська заборгованість складає 55,6 тис. грн. Її облік ведеться згідно П (С) БО 10. Нереальної та простроченої дебіторської заборгованості в товаристві не виявлено.

Залишки грошових коштів на розрахунковому рахунку товариства становлять 121,6 тис. грн. станом на 31.12.2017 р. Наявність необоротних та оборотних активів на балансі товариства підтверджується даними річної інвентаризації проведеної згідно наказу товариства.

Однією із складових організаційно-економічної характеристики є горизонтальний та вертикальний аналіз активів підприємства. Проаналізуємо стан активів балансу підприємства за 2015-2017 рр. (табл. 1.5).

Наявність необоротних та оборотних активів на балансі товариства підтверджується даними річної інвентаризації проведеної в 2017 р. згідно наказу по товариства.

Таблиця 1.5

Горизонтальний та вертикальний аналіз активів підприємства

ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» за 2015-2017 рр.

АКТИВ	2015		2016		2017		2017 від 2016	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	Абсолютне зміна	Відносне відхилення, %
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8	9
I. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ								
Незавершені капітальні інвестиції	6,4	3.31	24,6	6.95	52	5.8	27,4	111,38
Основні засоби: залишкова вартість	18,0	9.3	38,7	10.94	401,4	44.78	362,7	937,21
Усього за розділом 1:	24,4	12.61	63,3	17.89	453,4	50.58	390,1	616,27
II. ОБОРОТНІ АКТИВИ								
Запаси	78,1		109,2	30.87	135,3	15.09	26,1	23,9

Закінчення табл. 1.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	8,2	40,36	4,0	1.13	14,5	1.62	10,5	26,25
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0,6	0.31	0,1	0.03	-	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	16,2	8.37	51,9	14.67	55,6	6.2	3,7	7,13
Гроші та їх еквіваленти	63,7	32.9 2	96,3	27.23	121,6	13.57	25,3	26,27
Витрати майбутніх періодів	-	-	4,1	1.16	20,3	2.26	16,2	395,12
Інші оборотні активи	2,3	1.19	24,8	7.01	95,6	10.67	70,8	285,48
Усього за розділом II:	169,1	87.39	290,4	82.11	442,9	49.42	152,5	52,51
БАЛАНС	193,5	100	353,7	100	896,3	100,00	542,6	153,41

Визначення, облік та оцінка зобов'язань в товаристві здійснюється відповідно до П (С) БО № 11 «Зобов'язання», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20.

Станом на 31.12.2017 р. короткострокові зобов'язання товариства становлять 178,1 тис. грн. А саме, поточна кредиторська заборгованість за:

- довгостроковими зобов'язаннями - 54,0 тис. грн.;
- товари, роботи, послуги – 1.7 тис. грн.;
- розрахунками з бюджетом – 24.2 тис. грн. (у тому числі з податку на прибуток – 11,8 тис. грн.);
- розрахунками з оплати праці – 0,1 тис. грн.

Інші поточні зобов'язання становлять 98,3 тис. грн.

Аналітичні дані кредиторської заборгованості відповідають даним оборотно-сальдовій відомості і звітності товариства за 2017 рік. Простроченої кредиторської заборгованості в товаристві не виявлено.

Керуючись даними, можна зробити перший підсумковий висновок про те, що дані фінансової звітності товариства в повній мірі відповідають вимогам чинного законодавства України.

Для характеристики фінансового стану ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» використовувались показники Балансу та Звіту про фінансові результати товариства за 2017 р. Аналіз проводився шляхом порівняння даних на початок та кінець звітного періоду і представлений у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6

Показники фінансової стійкості ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»

Показник	Формула для розрахунку	2017 рік	
		На початок періоду	На кінець періоду
Власні обігові кошти (робочий, функціонуючий капітал)	Оборотні активи – Короткострокові зобов'язання	263,8	264,8
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	$\frac{\text{Власні обігові кошти}}{\text{Оборотні активи}}$	0,91	0,6
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Пасиви}}$	0,72	0,62
Коефіцієнт фінансової залежності	$\frac{\text{Пасиви}}{\text{Власний капітал}}$	1,38	1,62
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{\text{Власні обігові кошти}}{\text{Власний капітал}}$	1,03	0,48
Коефіцієнт фінансової стійкості	$\frac{\text{Власний капітал} + \text{довгострокові зобов'язання}}{\text{Пасиви}}$	0,92	0,8

Власні обігові кошти (робочий, функціонуючий капітал) показує оборотні активи, які фінансуються за розрахунок власного капіталу і довгострокових зобов'язань. Наявність власних обігових коштів означає не лише здатність платити поточні борги, а й можливість розширити виробництво.

Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами показує абсолютну можливість перетворення активів у ліквідні кошти. На підприємстві ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» в 2017 році він становить 0,6 на кінець року. Значення даного показника зменшилось у порівнянні з початком періоду, що є негативною тенденцією.

Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) характеризує можливість підприємства виконати зовнішні зобов'язання за рахунок власних активів, тобто показує що підприємство ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» в 2017 році не залежне від позикових джерел на 0,62.

Коефіцієнт фінансової залежності для ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» показує, що 1,62 одиниць сукупних джерел припадає на одиницю власного капіталу. Що на 0,24 більше ніж це було на початку 2017 року.

Коефіцієнт маневреності власного капітал - частка власних обігових коштів у власному капіталі. Коефіцієнт фінансової стабільності показує забезпеченість ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» заборгованості власними коштами. В 2017 році цей показник становить 0,8 що показує перевищення власних коштів над позичковими свідчить про фінансову стійкість підприємства, хоч і має тенденцію до зменшення.

Бухгалтерський облік господарських операцій на підприємстві здійснюється у відповідності з Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. У ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС», відповідальність за організацію бухгалтерського обліку покладена на керівника та головного бухгалтера.

Отже, ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» веде бухгалтерський облік, складає та подає річну фінансову звітність в такому обсязі: баланс форма №1м, звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) форма № 2м, статистичну звітність та проміжну фінансову звітність.

Таким чином, дослідне підприємство працює з урахуванням нормативної бази України, має необхідні установчі документи та стабільне фінансове становище.

Висновки до розділу 1

1. Розрахунки між підприємствами є однією з необхідних складових розширеного відтворення. Вони опосередковують розподіл і перерозподіл суспільного продукту, перехід його з товарної форми в грошову, і навпаки. Розрахунки ґрунтуються на економічній базі кругообігу коштів в процесі виробництва і є суспільним визнанням того, що вони виступають як система економічних відносин між підприємствами. Якщо розглядати підстави виникнення зобов'язань, то можна зробити висновок, що зобов'язання для однієї сторони виступає дебіторською заборгованістю, а для іншої – кредиторською. Тобто, за напрямами боргових зобов'язань заборгованість по розрахунках між підприємствами поділяють на кредиторську і дебіторську.

2. Кредиторська заборгованість – це сума, яку повинен сплатити боржник за одержані від постачальника цінності, надані послуги, виконані роботи, нараховану заробітну плату, розрахунки з бюджетом і позабюджетними фондами, тощо.

3. Проведений аналіз економічної літератури показав, що до цього часу серед науковців відсутня єдність поглядів щодо визначення кредиторської заборгованості. Досліджена у роботі класифікація кредиторської заборгованості розкриває економічну природу різних її видів та відповідає структурі бухгалтерського балансу. Вона дає змогу згрупувати заборгованість за термінами її виникнення, за видами, за об'єктами обліку та строками погашення. З метою бухгалтерського обліку П(С)БО 11 класифікує кредиторську заборгованість наступним чином: довгострокові зобов'язання, поточні зобов'язання, непередбачені зобов'язання, доходи майбутніх періодів. Викладені у роботі погляди та окремі прийоми класифікації заборгованості можна використовувати як для складання фінансової звітності, так і для управлінських рішень щодо регулювання розрахунків та управління кредиторською заборгованістю.

4. Протягом 2013-2017 року спостерігається зростання прибутковості

господарської діяльності ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС».

Підприємство протягом 2013-2017 рр. було ліквідним, тобто у його розпорядженні було достатньо оборотних активів, щоб покрити всі короткострокові зобов'язання. Коефіцієнт рентабельності активів за 2013-2017 рр. відповідає нормативному значенню. Щодо коефіцієнта рентабельності власного капіталу, то протягом 2013-2017 років даний показник коливався в межах норми. Такі дані свідчать про ефективність вкладення засобів в дане підприємство.

Дослідне підприємство працює з урахуванням нормативної бази України, має необхідні установчі документи та стабільне фінансове становище.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ПОТОЧНОЇ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

2.1. Організація обліку поточної кредиторської заборгованості

В сучасних умовах господарювання кредиторська заборгованість підприємств стала невід'ємною складовою функціонування усієї системи господарства країни. Виникнення такого типу заборгованості викликане недостатнім рівнем забезпеченості коштами підприємств, або специфікою їх діяльності. Кредиторська заборгованість має велике значення у житті кожного підприємства, оскільки саме її рівень говорить про реальний стан фінансового забезпечення та платоспроможності суб'єкта господарювання, що може впливати на кількість зацікавлених інвесторів для залучення власних коштів у діяльність того чи іншого підприємства [19, с. 203].

На фінансові результати підприємства та на господарську діяльність загалом кредиторська заборгованість має великий вплив. Для підвищення фінансової результативності всіх видів звичайної діяльності та забезпечення платоспроможності підприємствам необхідно прискорити кругообіг оборотного капіталу [19, с. 204].

Тому завданнями обліку зобов'язань є своєчасне, повне і правильне документальне оформлення і відображення на рахунках синтетичного і аналітичного обліку господарських операцій з виникнення та погашення кредиторської заборгованості, не допускаючи прострочок у платежах і уникаючи штрафних санкцій.

Для ефективного використання коштів підприємства необхідна правильна їх організація.

Важливою ділянкою роботи для бухгалтера є ефективна організація кредиторської заборгованості, яке передбачає [21, с. 288]:

- обґрунтування можливості виникнення кредиторської заборгованості;
- контроль розрахунків з кредиторами за відстрочену або прострочену заборгованість та вивчення причин недотримання договірної дисципліни;
- своєчасне визначення прийомів прискорення обігу оборотних активів і зменшення безнадійних боргів;
- забезпечення умов продажів, що гарантують надходження грошових коштів;
- прогноз надходжень грошових коштів від кредиторів.

Основними прийомами ефективної організації кредиторської заборгованості є [21, с. 289]:

- аналіз замовлень, оформлення розрахунків і встановлення характеру кредиторської заборгованості;
- оцінка реальної вартості існуючої кредиторської заборгованості;
- контроль за співвідношенням кредиторської заборгованості.

Організація документування операцій з обліку поточної кредиторської заборгованості на підприємстві передбачає визначення документів, якими будуть оформлятися дані операції, складання графіку документообігу. Особливістю зобов'язань є те, що виникають вони на підставі попередньо укладеного договору.

Організація документування кожного з видів зобов'язань [18, с. 350]:

- одержання кредиту відображається в обліку на підставі виписок банку;
- використання позикових коштів, перерахування банку суми боргу та відсотків здійснюється за платіжними дорученнями, які потім підтверджуються виписками банку;
- нарахування відсотків оформляється розрахунком бухгалтерії;
- облік зобов'язань з оренди ведеться на підставі договорів, актів приймання-передачі ОЗ, платіжних доручень, розрахунків (довідок) бухгалтерії тощо;
- довгострокова заборгованість переводиться до складу поточної довідкою бухгалтерії, потім погашається платіжним дорученням або ВКО;

– розрахунки з вітчизняними постачальниками та підрядниками оформляються на підставі документів постачальника: рахунків-фактур, рахунків, накладних, податкових накладних, актів приймання робіт, послуг, ТТН тощо.

– первинними документами для нарахування податків є розрахунки бухгалтерії, а за розрахунками з ПДВ є податкові накладні. Перерахування податків та обов'язкових платежів здійснюється на підставі платіжних доручень, котрі підтверджуються виписками банку.

– розподіл прибутку між засновниками фіксується у протоколі зборів засновників.

Облік операцій по поточній кредиторській заборгованості ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» здійснюється на підставі договорів та первинних документів, що засвідчують факти здійснення господарської операції (табл.2.1).

Таблиця 2.1

**Документування поточної кредиторської заборгованості на підприємстві
ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»**

№ пор.	Назва	Рахунок	Документ
1	2	3	4
1	Короткострокові позики	рахунок 60	Виписки банку, платіжні доручення, кредитні договори між банком та підприємством тощо
2	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	рахунок 61	Виписки банку, платіжні доручення, розрахунки та довідки бухгалтерії тощо
3	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	рахунок 63	Акти про приймання, претензії, накладні, виписки банку, довідки бухгалтерії, договори купівлі-продажу, рахунок-фактура, акти приймання робіт, послуг, податкові накладні, товарно-транспортні накладні, вантажні митні декларації тощо
4	Розрахунки за податками й платежами	рахунок 64	Розрахунки бухгалтерії, податкові накладні, виписки банку, платіжні доручення тощо
5	Розрахунки за страхуванням	рахунок 65	Розрахунки та довідки бухгалтерії, виписки банку, розрахунково-платіжні відомості, ПКО, ВКО, платіжні доручення тощо

Закінчення табл. 2.1

1	2	3	4
6	Розрахунки за виплатами працівникам	рахунок 66	Розрахунково-платіжні відомості, виписки банку, маршрутні листи, накази по підприємству про прийняття на роботу (про звільнення), листки з обліку кадрів, особові картки працівників, таблиці обліку використання робочого часу, наряди на відрядні роботи тощо
7	Розрахунки з учасниками	рахунок 67	Статут, установчий договір, накладні, довідки бухгалтерії тощо
8	Розрахунки за іншими операціями	рахунок 68	Розрахунки та довідки бухгалтерії, виписки банку, розрахунково-платіжні відомості, платіжні доручення тощо
9	Доходи майбутніх періодів	рахунок 69	Розрахунки та довідки бухгалтерії, виписки банку, розрахунково-платіжні відомості, платіжні доручення тощо

На кожну партію відвантаженого товару постачальник виписує документи: накладні, рахунки-фактури, товарно-транспортні накладні. При отриманні товарно-матеріальних цінностей підприємством перевіряється їх кількість, якість та ціна відповідно до розумів постачання. Після перевірки здійснюється реєстрація отриманого вантажу в журналі обліку вантажів.

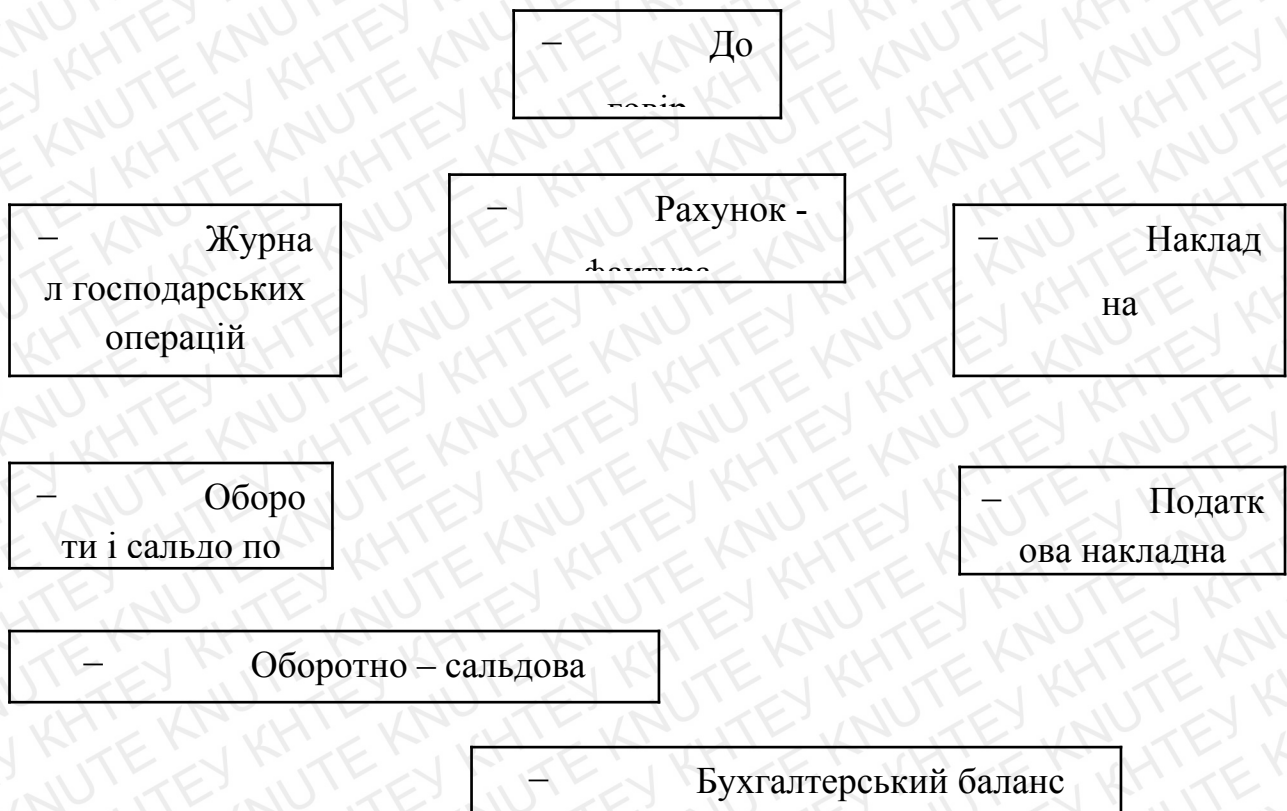

Рис.2.1. Схема документообігу з обліку кредиторської заборгованості на підприємстві ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»

Об'єктом обліку поточних зобов'язань є сума короткострокової кредиторської заборгованості ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС», що виникла в результаті фінансово-господарської діяльності.

Поточні зобов'язання на ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»:

- кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги;
- поточна заборгованість за розрахунками з одержаних авансів, за розрахунками з бюджетом, за розрахунками з позабюджетних платежів, за розрахунками зі страхування, за розрахунками з оплати праці, за розрахунками із внутрішніх розрахунків;
- інші поточні зобов'язання.

В Положенні про облікову політику ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» врегульовуються питання відображення в обліку зобов'язань, якими є:

- види резервів, які створюються на даному підприємстві;
- порядок та основні джерела формування і напрями використання резервів;
- зазначення строків проведення інвентаризації зобов'язань підприємства;
- первинні документи з обліку зобов'язань та графік їх документообігу;
- процедури контролю цільового фінансування, коштів резервів і фондів, контроль за правильністю розрахунків з кредиторами;
- перелік субрахунків та аналітичних рахунків, необхідних для відображення в бухгалтерському обліку операцій з зобов'язаннями.

Для обліку даних та узагальнення інформації про зобов'язання, що будуть погашені у звичайному ході операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців з дати балансу призначені рахунки класу 6 «Поточні зобов'язання».

Аналітичний облік поточних зобов'язань на підприємстві наведений в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Аналітичний облік поточних зобов'язань на підприємстві

№ пор.	Назва рахунку	Аналітичний облік ведеться в наступних розрізах
1	60 «Короткострокові позики»	За позикодавцями (банками) в розрізі кожного кредиту (позики) окремо та за строками їх погашення
2	61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»	За кредиторами та видами заборгованості
3	62 «Короткострокові векселі видані»	За кожним виданим векселем та за строками їх погашення
4	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	У розрізі країн за кожним постачальником та підрядником, за кожним контрактом, документом на сплату, в грн. та у валюті, обумовлений в договорі
5	64 «Розрахунки за податками і платежами»	За видами податків
6	65 «Розрахунки за страхуванням»	За відрахуванням на загальнообов'язкове державне соціальне страхування
7	66 «Розрахунки за виплатами працівникам»	У розрізі кожного працівника
8	67 «Розрахунки з учасниками»	За кожним засновником та учасником, за видами виплат, за джерелами виплат дивідендів – прибуток звітного року, прибуток минулих років, резервний капітал
9	68 «Розрахунки за іншими операціями»	За підприємствами, організаціями, установами та фізичними особами, з якими проводяться розрахунки
10	69 «Доходи майбутніх періодів»	За видами доходів, датами їх утворення і визнання доходами звітного періоду

Щоб зменшити заборгованість, на ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» є певна послідовність її погашення. В першу чергу виступають розрахунки за податками та зборами перед бюджетом, а потім підприємство покриває витрати пов'язані з розрахунками з оплати праці та проводить розрахунки з постачальниками та підрядниками.

Отже, таке ж подальше ефективне управління на підприємстві кредиторською заборгованістю дозволить не лише оптимізувати фінансовий стан, а забезпечить високі темпи виробництва та конкурентоспроможності.

2.2. Облік поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги

Розрахунки з постачальниками і підрядниками на ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» проводяться на підставі наступних документів:

- рахунків-фактур;
- накладних;
- актів приймання - передачі;
- товарно-транспортних накладних.

Для розрахунків з постачальником за отримані товарно-матеріальні цінності ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» переважно використовує платіжне доручення, за якими обслуговуючий банк перераховує кошти на рахунок постачальника.

Загальна схема закупівлі товарно-матеріальних цінностей має такий вигляд:

1. На підприємство постачальника направляється довірена особа підприємства-покупця, яка оглядає товар і приймає рішення про його купівлю.
2. На основі переговорів між постачальником та покупцем укладається договір. Це є дуже істотним моментом, позаяк на підставі договору підприємство може відстоювати свої права.
3. На основі повідомлення покупця уповноважена особа підприємства - постачальника виписує рахунок на оплату.
4. Виписаний рахунок керівником підприємства-покупця передається в бухгалтерію з розпорядним надписом.
5. Підприємство-покупець передає в обслуговуючий банк розпорядження на перерахування коштів зі свого рахунка на рахунок постачальника відповідно до виписаного рахунка-фактури.
6. Отримання підприємством-продавцем виписки банку, яка підтверджує надходження коштів на його банківський рахунок.

Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками на ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» ведеться на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

Рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» має такі субрахунки:

631 – «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»;

632 – «Розрахунки з іноземними постачальниками»;

633 – «Розрахунки з учасниками ПФГ».

На рахунку 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками" ведеться облік розрахунків з постачальниками та підрядниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконанні роботи і надані послуги. На цьому рахунку учасник промислово-фінансової групи веде облік розрахунків за одержані від учасників ПФГ товарно-матеріальні цінності (роботи, послуги).

За кредитом рахунку 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками" відображається заборгованість за одержані від постачальників та підрядників товарно-матеріальні цінності, прийняті роботи, послуги, за дебетом - її погашення, списання тощо [16].

Сальдо на кінець місяця визначається за кожним постачальником та підрядником.

Основні бухгалтерські записи за рахунком 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» наведено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

**Відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з
виникнення та погашення поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги
ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»**

№ пор	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»		
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
		3	4	5	6	7
1	Надходження запасів від постачальників	20 «Виробничі запаси»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	20 «Виробничі запаси»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	5900,00
2	Надходження від постачальників товарів	28 «Товари»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	28 «Товари»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	4530,00
3	На суму ПДВ	641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	2086,00
4	Погашено заборгованість перед постачальником	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	31 «Рахунки в банках»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	31 «Рахунки в банках»	12516,00
5	Отримано послуги виробничого призначення, виконані сторонньою організацією Одночасно на суму ПДВ	23 «Виробництво»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	23 «Виробництво»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	1500,00
		641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	300,00

Закінчення табл. 2.3

1	2	3	4	5	6	7
6	Отримано послуги з ремонту, опалення, освітлення приміщення цеху Одночасно на суму ПДВ	91 Загальновиробничі витрати» 641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» 63 «Розрахунки з постачальниками й підрядниками»	91 Загальновиробничі витрати» 641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» 63 «Розрахунки з постачальниками й підрядниками»	2050,00 410,00
7	Отримано послуги з ремонту, опалення, освітлення приміщення цеху Одночасно на суму ПДВ	91 Загальновиробничі витрати» 641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» 63 «Розрахунки з постачальниками й підрядниками»	91 Загальновиробничі витрати» 641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» 63 «Розрахунки з постачальниками й підрядниками»	3000,00 600,00
8	Отримано послуги з ремонту, опалення, освітлення адміністративного цеху	92 «Адміністративні витрати» 641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками»	92 «Адміністративні витрати» 641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками»	3256,00 651,20
9	Пред'явлення претензій постачальникам при невиконанні умов договору	374 «Розрахунки за претензіями»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	374 «Розрахунки за претензіями»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	2580,00
10	Перерахування авансу постачальникам	371 «Розрахунки за виданими авансами»	31 «Рахунки в банках»	371 «Розрахунки за виданими авансами»	31 «Рахунки в банках»	1000,00

Основними джерелами інформації для контролю розрахункових відносин по товарних операціях є первинні документи з обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками.

Розрахунки з вітчизняними постачальниками та підрядниками ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» здійснює на підставі документів постачальника: накладних, рахунків – фактур, актів прийнятих робіт, послуг, податкових накладних, товарно-транспортних накладних.

На кінець місяця виводяться загальні підсумки заборгованості підприємства ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» перед постачальниками. Підставою для оприбуткування та оплати придбаного товару також є документ, що підтверджує його якість.

21.10.2017 р. підприємство ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» придбало емаль-дріт загальною вартістю 60 000,00 грн. (у тому числі ПДВ) за рахунком надається знижка у розмірі 2 % від вартості товару, якщо оплату за рахунком буде здійснено протягом 10 днів. Заборгованість була погашена 30.10.2017 р.

Зробимо відповідні розрахунки:

- Розмір ПДВ $60\,000,00 / 6 = 10\,000,00$ грн.;
- Сума без ПДВ $60\,000,00 - 10\,000,00 = 50\,000,00$ грн.;
- Знижка $60\,000,00 * 0,02 = 1\,200,00$ грн., в т.ч. ПДВ $1\,200,00 / 6 = 200,00$ грн, знижка без ПДВ $1\,200,00 - 200,00 = 1\,000,00$ грн.
- Заборгованість була погашена в 10-денний термін, тому сума з урахуванням знижки ставить $60\,000,00 - 1\,200,00 = 58\,800,00$ грн.

Журнал господарської діяльності підприємства ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» по приведеним операціям в жовтні 2017 року представлено в табл.2.4.

Таблиця 2.4

**Журнал господарської діяльності підприємства
ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»**

№ пор.	Найменування операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	
21.10.2017р.						
1	Придбано матеріали	201 «Сировина й матеріали»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	201 «Сировина й матеріали»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	50 000,00
2	Відображено розрахунки за податковим кредитом	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	10 000,00
30.10.2017р.						
3	Перераховані кошти постачальнику	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	58 800,00
4	Коригування розрахунків по ПДВ	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	(200,00)
5	Коригування собівартості придбаного товару на суму знижки	201 «Сировина й матеріали»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	201 «Сировина й матеріали»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	(1200,00)

26.11.2017 року ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» на основі рахунка-фактури перерахувало за підшипники 14 700,00 гривень (в тому числі ПДВ).

04.12.2017 року за вище прийнятою вартістю підшипники прийняли на склад.

Зробимо відповідні розрахунки:

- Розмір ПДВ $14\,700,00 / 6 = 2\,450,00$ грн.;
- Сума без ПДВ $14\,700,00 - 2\,450,00 = 12\,250,00$ грн.

Журнал господарської діяльності підприємства ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» по приведеним операціям в листопаді 2017 року представлено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Журнал господарської діяльності підприємства ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» по приведених операціях в листопаді 2017 року

№ пор.	Найменування операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	
26.11.2017р.						
1	Сплачено за матеріали авансом	371 «Розрахунки за виданими авансами»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	371 «Розрахунки за виданими авансами»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	14 700,00
2	Відображено розрахунки за податковим кредитом	641 «Розрахунки за податками»	644 «Податковий кредит»	641 «Розрахунки за податками»	644 «Податковий кредит»	2 450,00
04.12.2017						
3	Прийняті на склад підшипники	201 «Сировина й матеріали»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	201 «Сировина й матеріали»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	12 250,00
4	Списана сума раніше сплаченого ПДВ	644 «Податковий кредит»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	644 «Податковий кредит»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	2 450,00
5	Відображення зарахування заборгованості	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	371 «Розрахунки за виданими авансами»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	371 «Розрахунки за виданими авансами»	14 700,00

Аналітичний облік ведеться окремо за кожним постачальником та підрядником в розрізі кожного документа (рахунка) на сплату.

2.3. Облік поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом

Визначальним при організації бухгалтерського обліку податків і зборів є податкове законодавство.

Підприємство ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» знаходиться на загальній системі оподаткування. Тому розглянемо більш детально облік деяких видів податків на даному підприємстві.

Облік податку на додану вартість ведеться на рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами» (Додатки В,Г), а саме використовуються субрахунки 641 «Розрахунки за податками», 643 «Податкові зобов'язання», 644 «Податковий кредит».

На субрахунку 643 ведеться облік суми податку на додану вартість, визначену, виходячи із суми одержаних авансів (попередньої оплати) за готову продукцію, товари, інші матеріальні цінності та нематеріальні активи, роботи, послуги, що підлягають відвантаженню (виконанню). А на субрахунку 644 ведеться облік суми податку на додану вартість, на яку підприємство набуло право зменшити податкове зобов'язання. Це зумовлено тим, що при попередній оплаті активи ще не реалізовані і тому на рахунки класу 7 «Доходи і результати діяльності» податкові зобов'язання віднести не можна [16].

Якщо б першою подією було відвантаження продукції, товарів, виконання робіт, надання послуг, то податкове зобов'язання можна було б відразу відобразити за дебетом субрахунків 701 «Дохід від реалізації готової продукції» (702 «Дохід від реалізації товарів», 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг») і за кредитом субрахунку 641 «Розрахунки за податками».

Заповнення податкової декларації з ПДВ у частині податкових зобов'язань на ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» подано в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Заповнення податкової декларації з ПДВ у частині податкових зобов'язань на ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»

Код рядка	І. ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	Обсяги (без ПДВ)	Сума ПДВ
		колонка А	колонка Б
1	Операції на митній території України, що оподатковуються за основною ставкою та ставкою 7 %, крім ввезення товарів на митну територію України:	х	х
2	Операції з вивезення товарів за межі митної території України		0
3	Інші операції, що оподатковуються за нульовою ставкою		0
4	Нараховано податкових зобов'язань відповідно до пункту 198.5 статті 198 та пункту 199.1 статті 199 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) за операціями, що оподатковуються за:	х	х
5	Операції, що не є об'єктом оподаткування (стаття 196 розділу V Кодексу), операції з постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V Кодексу за межами митної території України, операції, які звільнені від оподаткування (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу, міжнародні договори (угоди))		х
6	Послуги, отримані від нерезидента, місце постачання яких визначено на митній території України		
7	Коригування податкових зобов'язань		
8	Коригування податкових зобов'язань у зв'язку з нецільовим використанням товарів, ввезених із застосуванням звільнення від податку на додану вартість (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу, міжнародні договори (угоди)) (+)		
9	Усього податкових зобов'язань (сума значень рядків (1.1 + 1.2 + 4.1 + 4.2 + 6 (-/+)+ 7 (-/+)+ 8) колонки Б)	х	

Таким чином, у фінансовій звітності, зокрема у балансі підприємства ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС», інформація про нарахований та сплачений ПДВ буде правдивою, повною і неупередженою, як того вимагає Закон про бухгалтерський облік. Сальдо рахунка 64 буде показане з урахуванням нарахованих зобов'язань з ПДВ як за рахунком 641 (на вартість відвантажених

товарів, зданих робіт, наданих послуг), так і за рахунком 643 (ПДВ в отриманих авансах), тобто буде враховано всі виписані підприємством податкові накладні, у повній відповідності з декларацією.

Підприємство ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» 22.11.2017 року надало послуги з ремонту двох електродвигунів на суму 18000грн.

Зробимо відповідні розрахунки:

- Розмір ПДВ при реалізації послуг $18\ 000,00 / 6 = 3\ 000,00$ грн.;
- Вартість послуг, що реалізували без ПДВ $18\ 000,00 - 3\ 000,00 = 15\ 000,00$ грн.

Журнал господарської діяльності підприємства ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» по приведеним операціям в листопаді 2017 року представлено в табл. 2.7.

У разі отримання попередньої оплати за послуги, відразу відображають податкове зобов'язання за дебетом 643 «Податкові зобов'язання» у кореспонденції з субрахунком 641 «Розрахунки за податками», а переносять цю суму в дебет 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» і списують за кредитом 643 «Податкові зобов'язання» уже при підписанні акту виконаних робіт (надання послуг).

Журнал господарської діяльності підприємства ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» по приведеним операціям в грудні 2017 року представлено в табл. 2.8.

Таблиця 2.7

**Журнал господарських операцій ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» з
обліку ПДВ при реалізації послуг**

№ пор.	Найменування операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»		Сума, грн
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	
Перша подія – надання послуг ремонту						
1	Відображений дохід від реалізації послуг	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	18 000,00
2	Відображені податкові зобов'язання з ПДВ	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	641 «Розрахунки за податками»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	641 «Розрахунки за податками»	3 000,00
3	Відображені прямі матеріальні витрати на ремонт	23 «Виробництво»	201 «Сировина й матеріали»	23 «Виробництво»	201 «Сировина й матеріали»	5 000,00
4	Відображена виробнича собівартість послуг	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»	23 «Виробництво»	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»	23 «Виробництво»	5 000,00
5	Списана на фінансовий результат сума доходів від реалізації послуг	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	791 «Результат операційної діяльності»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	791 «Результат операційної діяльності»	15 000,00
6	Списана на фінансовий результат виробнича собівартість послуг	791 «Результат операційної діяльності»	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»	791 «Результат операційної діяльності»	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»	5 000,00
7	Отримана оплата за відвантажені товари	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	18 000,00

Таблиця 2.8

Журнал господарських робіт ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» з обліку ПДВ при отриманні попередньої оплати за послуги

№ пор.	Найменування операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	
Перша подія – надходження попередньої оплати від покупця (авансу)						
1	Отримана передоплата за послуги від покупця	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	681 «Розрахунки за авансами одержаними»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	681 «Розрахунки за авансами одержаними»	6 000,00
2	Відображені податкові зобов'язання з ПДВ	643 «Податкові зобов'язання»	641 «Розрахунки за податками»	643 «Податкові зобов'язання»	641 «Розрахунки за податками»	1 000,00
3	Надано послуги в рахунок передоплати	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	6 000,00
4	Вписано суму раніше нарахованих податкових зобов'язань	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	643 «Податкові зобов'язання»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	643 «Податкові зобов'язання»	1 000,00
5	Відображені прямі матеріальні витрати	23 «Виробництво»	201 «Сировина й матеріали»	23 «Виробництво»	201 «Сировина й матеріали»	2 000,00
6	Відображена виробнича собівартість послуг	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»	23 «Виробництво»	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»	23 «Виробництво»	2 000,00
7	Списана на фінансовий результат сума доходів від реалізації послуг	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	791 «Результат операційної діяльності»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	791 «Результат операційної діяльності»	5 000,00
	Списана на фінансовий результат виробнича собівартість послуг	791 «Результат операційної діяльності»	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»	791 «Результат операційної діяльності»	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»	2 000,00
8	Відображено зарахування заборгованостей	681 «Розрахунки за авансами одержаними»	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	681 «Розрахунки за авансами одержаними»	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	6 000,00

Як бачимо, субрахунок 643 «Податкові зобов'язання» є транзитним. Сума ПДВ тут відображається тимчасово, причому по дебету доти, доки не будуть проведені взаєморозрахунки з покупцями або замовниками (відвантажена продукція, товари, виконані роботи або надані послуги).

При придбанні продукції, товарів, робіт чи послуг після оплати постачальнику відразу відображають податкове зобов'язання по дебету 643 «Податкові зобов'язання» у кореспонденції з субрахунком 641 «Розрахунки за податками».

Заповнення податкової декларації з ПДВ у частині податкового кредиту на ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» подано в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Заповнення податкової декларації з ПДВ у частині податкового кредиту на ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»

Код рядка	II. ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ	Обсяги (без ПДВ)	Податковий кредит
		колонка А	колонка Б
10	Придбання (виготовлення, будівництво, спорудження, створення) товарів/послуг та необоротних активів на митній території України	x	x
11	Ввезені на митну територію України товари, необоротні активи	x	x
12	Погашені податкові векселі (підрозділ 3 розділу XX Кодексу)		
13	Послуги, отримані від нерезидента, місце постачання яких знаходиться на митній території України		
14	Коригування податкового кредиту		
15	Коригування податкового кредиту у зв'язку з перерахунком частки використання необоротних активів, придбаних до 01 липня 2015 року, в оподатковуваних операціях		
16	Від'ємне значення, що включається до складу податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду:	x	
17	Усього податкового кредиту (сума значень рядків (10.1 + 10.2 + 11.1 + 11.2 + 12 + 13(-/+) + 14(-/+) + 15(-/+) + 16(-/+) колонки Б))	x	

Щодо податку на прибуток, то методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання з податку на прибуток

регулюються П(С)БО 17 «Податок на прибуток». Методика визначення об'єкта обкладення податком на прибуток, закріплена розділом III «Податок на прибуток» Податкового кодексу України [37]. Відтак методологічними засадами податкового законодавства стали принципи бухгалтерського обліку. Саме Податковим кодексом встановлено перелік суб'єктів податкових правовідносин, їх права, обов'язки і відповідальність, розкрито суть та порядок розрахунку податків, зборів, (обов'язкових) платежів, що становлять систему оподаткування.

Базова (основна) ставка податку становить 18 відсотків.

Для обліку податку на прибуток від звичайної діяльності та від надзвичайних подій Планом рахунків передбачено рахунок 98 "Податок на прибуток".

На рахунку 98 "Податок на прибуток" ведеться облік суми витрат з податку на прибуток, яка складається з поточного податку на прибуток з урахуванням відстроченого податкового зобов'язання і відстроченого податкового активу і визначається відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 "Податок на прибуток". На цьому рахунку також ведеться облік відрахувань до Державного бюджету України від доходів за державними грошовими лотереями і податку на доходи від страхової діяльності [16].

За дебетом рахунку відображаються нараховані суми податку на прибуток, відрахувань до Державного бюджету України від доходів від проведення державних грошових лотерей і податку на доходи від страхової діяльності, за кредитом - включення до фінансових результатів на рахунку 79 "Фінансові результати".

Достовірність розрахунку податкового прибутку характеризується трьома чинниками [16]:

- дотримання податкового законодавства щодо складу доходів і витрат суб'єктів господарювання;

- дотримання податкового законодавства при розрахунку податкової бази, доходів, витрат, активів і зобов'язань суб'єкта господарювання;
- об'єктивністю інформаційної бази, за даними якої складається декларація з податку на прибуток.

Також важливу роль у формуванні державного бюджету відіграє податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), який безпосередньо стосується кожного члена суспільства. Він є загальнодержавним, встановлюється Верховною Радою України та справляється на всій території країни. Звідси випливає, що будь-яке реформування в сфері законодавства, яке регулює прибуткове оподаткування громадян, має особливе значення.

Окремого рахунку для відображення сум утриманого з доходів фізичних осіб та сплаченого до військового збору План рахунків та Інструкція щодо його застосування не передбачають.

Тому суму такого нарахованого (утриманого) збору можна відобразити за кредитом субрахунку 641 «Розрахунки за податками» в кореспонденції з дебетом 661 «Розрахунки за заробітною платою» (якщо об'єкт оподаткування – це зарплата).

На ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» для відображення сум ПДФО використовується субрахунок 6411 «Розрахунки за податками, ПДФО», а для відображення нарахування та сплати військового збору – 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами».

ПДФО утримується із заробітної плати працівників підприємства в розмірі 18%, а військовий збір – 1,5 %.

Щомісяця підприємством проводиться сплата відповідних зарплатних податків, яка супроводжується наступними бухгалтерськими записами:

1. Утримано ПДФО із заробітної плати (Дебет 661 «Розрахунки за заробітною платою» – Кредит 6411 «Розрахунки за податками, ПДФО»);
2. Утримано військовий збір із заробітної плати (Дебет 661 «Розрахунки за заробітною платою» – Кредит 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами»);

3. Перераховано ПДФО до бюджету (Дебет 6411«Розрахунки за податками, ПДФО»– Кредит 311 «Поточні рахунки в національній валюті»);
4. Перераховано військовий збір до бюджету (Дебет «Розрахунки за обов'язковими платежами» – Кредит 311 «Поточні рахунки в національній валюті»).

2.4. Облік поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з оплати праці та страхування

Трудові правовідносини ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» з працівником регулюються Кодексом законів про працю (КЗпП) України. На підставі КЗпП України на підприємстві встановлений єдиний порядок оформлення прийому, звільнення і переведення працівників. В наказі про облікову політику підприємства зазначається, якими документами оформлюється процес руху працівників на підприємстві.

Для обліку розрахунків з оплати праці призначений рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», на якому узагальнюється інформація про розрахунки за виплатами працівникам, які належать як до облікового, так і до необлікового складу підприємства, - з оплати праці (за всіма видами заробітної плати, премій, допомог тощо), за не одержані в установленій строк з каси підприємства суми з виплат працівникам, за іншими поточними виплатами.

Рахунок 66 "Розрахунки за виплатами працівникам" має такі субрахунки [16]:

661 "Розрахунки за заробітною платою"

662 "Розрахунки з депонентами"

663 "Розрахунки за іншими виплатами"

За кредитом рахунку 66 "Розрахунки за виплатами працівникам" відображаються [16]:

- нарахована працівникам підприємства основна та додаткова заробітна плата;
- премії;
- допомога по тимчасовій непрацездатності;
- інші належні до нарахування працівникам виплати.

За дебетом рахунку 66 "Розрахунки за виплатами працівникам" відображається [16]:

- виплата основної та додаткової заробітної плати, премій, допомоги по тимчасовій непрацездатності тощо;
- вартість одержаних матеріалів, продукції та товарів у рахунок заробітної плати (погашення заборгованості перед працівниками за іншими виплатами);
- утримання податку з доходів фізичних осіб, військового збору;
- інші утримання з виплат працівникам.

Заборгованість підприємства з виплат працівникам у разі одержання підприємством готівки для виплати через касу підприємства та неотримання її працівниками в установлений строк відображається за дебетом субрахунків 661 "Розрахунки за заробітною платою" і 663 "Розрахунки за іншими виплатами" та кредитом субрахунку 662 "Розрахунки з депонентами" [16].

На субрахунку 663 "Розрахунки за іншими виплатами" ведеться облік розрахунків за виплатами, що не належать до фонду оплати праці, зокрема допомога по частковому безробіттю, допомога по тимчасовій непрацездатності.

Розрахунки за оплатою праці включають усі види трудових та пов'язаних із трудовим внеском виплат: основну оплату, додаткову, премії, допомоги та інші виплати.

Відображення нарахувань, утримань і виплат за заробітною платою у бухгалтерському обліку виконується за такою схемою на рис. 2.2.

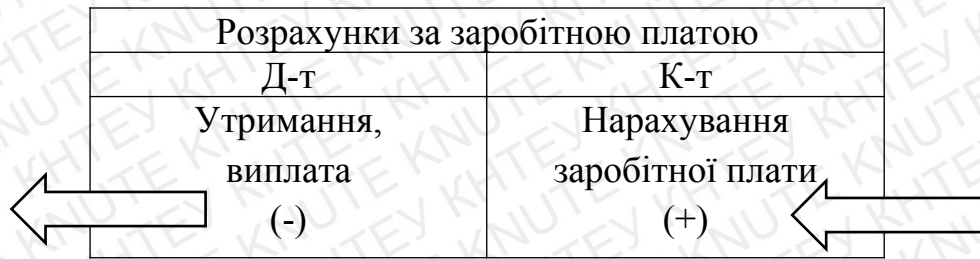

Рис. 2.2 Схема нарахувань, утримань і виплат за заробітною платою у бухгалтерському обліку

На заробітну плату працівників підприємства нараховується єдиний соціальний внесок (ЄСВ) у розмірі 22%, а також проводяться такі обов'язкові утримання:

- Податок на доходи фізичних осіб (18%);
- Військовий збір (1,5%).

Облік розрахунків за єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування ведеться на субрахунку 651 "За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування"

Облік заробітної плати ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» виконується наступним чином:

1. В першу чергу проводять нарахування заробітної плати, згідно штатним розкладом та табелем обліку використання робочого часу.
2. Здійснюють нарахування на суму заробітної плати, а саме ЄСВ.
3. Проводять утримання із заробітної плати:
  - Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) (18%);
  - Військовий збір (1,5%).

Бухгалтерські записи, які стосуються заробітної плати і проводяться систематично кожного місяця на ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» відображено в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

**Типові проводки ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» з обліку поточної кредиторської заборгованості
за розрахунками з оплати праці та страхування**

№ пор.	Найменування операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	
Нарахування заробітної плати						
1	Нарахована заробітна плата управлінському персоналу	92 «Адміністративні витрати»	661 «Розрахунки за заробітною платою»	92 «Адміністративні витрати»	661 «Розрахунки за заробітною платою»	14892,00
2	Нарахована заробітна плата працівникам виробничого цеху	23 «Виробництво»	661 «Розрахунки за заробітною платою»	23 «Виробництво»	661 «Розрахунки за заробітною платою»	11169,00
Нарахування на заробітну плату						
3	Нарахування ЄСВ на суму заробітної плати управлінського персоналу	92 «Адміністративні витрати»	651 «ЄСВ»	92 «Адміністративні витрати»	651 «ЄСВ»	3276,24
4	Нарахування ЄСВ на суму заробітної плати виробничого персоналу	23 «Виробництво»	651 «ЄСВ»	23 «Виробництво»	651 «ЄСВ»	2457,18
Утримання із заробітної плати працівників						
5	Утримання з нарахованої заробітної плати ПДФО	661 «Розрахунки за заробітною платою»	6411 «ПДФО»	661 «Розрахунки за заробітною платою»	6411 «ПДФО»	4690,98
6	Утримання з нарахованої заробітної плати військового збору	661 «Розрахунки за заробітною платою»	642 «Військовий збір»	661 «Розрахунки за заробітною платою»	642 «Військовий збір»	390,91

Облік використання робочого часу на ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» здійснюється в таблиці, де відображається час, відпрацьований працівником, неявки на роботу (вказується за допомогою умовних позначок). Табелі складається в одному примірнику табельником і подається до бухгалтерії у встановлені на підприємстві терміни. У кінці місяця дані табелів підсумовуються по кожному працівнику, а також по цехах і відділах. Ці дані необхідні для контролю за використанням робочого часу та складанню звіту.

Аналітичний облік розрахунків з оплати праці на підприємстві ведуть за кожним табельним номером працівника.

Табельний номер присвоюється для ідентифікації працівника за системою кодування, що є зручним для підприємства (порядковий номер по підприємству). Табельний номер працівника зазначається у всіх документах, що пов'язані з розрахунками з оплати праці.

2.5. Узагальнення даних бухгалтерського обліку поточної кредиторської заборгованості у звітності

Зобов'язання є важливою складовою балансу підприємства. Сумісна оцінка окремих видів зобов'язань використовується для визначення платоспроможності підприємства, його загальної та швидкої ліквідності. Тому статті зобов'язань балансу мають важливе значення для аналітичних процедур, що їх в умовах ринку постійно проводять зовнішні й внутрішні користувачі фінансової звітності підприємства. А це означає, що ефективність економічних рішень, які приймають користувачі, великою мірою залежить від стану зобов'язань [30, с. 50].

Основними джерелами інформації служить Форма №1 «Баланс» (Додатки Д - И), де у розділі II - IV пасиву балансу розкривається інформація про наявність того чи іншого виду заборгованості за окремими статтями. Для

заповнення цих розділів необхідно використати дані рахунків п'ятого та шостого класів.

Розкриття та склад кредиторської заборгованості підприємства у загальній частині пасивів балансу дасть нам змогу визначити яку питому вагу займає заборгованість у відношення до власного капіталу підприємства, визначити вплив розміру кожного виду заборгованості на загальну її суму. Тобто можливим буде визначення співвідношення показників заборгованості підприємства до суми усіх його активів [30, с. 52].

Визначення таких співвідношень дає змогу завдяки методам факторного аналізу визначити рівень забезпеченості підприємства власними коштами у відношенні до позикових, рівень платоспроможності, рентабельності суб'єкта господарювання.

Кредиторська заборгованість підприємства відображається в розділі II «Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення», розділі III «Поточні зобов'язання» та в розділі IV «Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття» пасиву Балансу.

Довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від умов та виду зобов'язання [30, с. 53].

Поточна кредиторська заборгованість ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» відображається в розділі III «Поточні зобов'язання і забезпечення» пасиву Балансу (табл.2.11).

Таблиця 2.11

**Відображення поточної кредиторської заборгованості
ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» в розділі III «Поточні зобов'язання і
забезпечення» пасиву Балансу на кінець 2017 року**

№ пор	Розділ пасиву балансу	Код рядка	Рахунки бухгалтерського обліку	Сума, тис. грн.
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
1	Короткострокові кредити банків	1600	сальдо Кт 31, 60	-
2	Векселі видані	1605	сальдо Кт 62	-
3	Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	сальдо Кт 61	54,0
4	товари, роботи, послуги	1615	сальдо Кт 63	1,7
5	розрахунками з бюджетом	1620	сальдо Кт 641 та 642	24,2
6	у тому числі з податку на прибуток	1621	сальдо Кт 641/прибуток	11,8
7	розрахунками зі страхування	1625	сальдо Кт 65	-
8	розрахунками з оплати праці	1630	сальдо Кт 66	-
9	Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	сальдо Кт 681	-
10	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	сальдо Кт 67	-
11	Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	сальдо Кт 682 та 683	-
12	Поточні забезпечення	1660	сальдо Кт 471, 472, 473, 474, 477, 478 – в частині забезпечень, які планується використати протягом 12 місяців з дати балансу	-
13	Доходи майбутніх періодів	1665	сальдо Кт 69	-
14	Інші поточні зобов'язання	1690	Облік за рахунками 643, 644	98,3
15	Усього за розділом III	1695	ст. (1600 + 1605 + 1610 + 1615 + 1620 + 1625 + 1630 + 1635 + 1640 + 1645 + 1650 + 1660 + 1665 + 1690)	178,1

Зобов'язання відображається у балансі за умови, що його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигід у майбутньому внаслідок його погашення.

Крім вказаних вище видів зобов'язань (поточні і довгострокові зобов'язання, забезпечення, доходи майбутніх періодів), є ще й непередбачені

зобов'язання. Це або зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено лише тоді, коли відбудеться або не відбудеться одна чи більше невизначених майбутніх подій, над якими підприємство не має повного контролю; або теперішнє зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки мало ймовірно, що для врегулювання зобов'язання потрібно буде використати ресурси, які втілюють у собі економічні вигоди, або оскільки суму зобов'язання не можна достовірно визначити [30, с. 53].

До непередбачених зобов'язань можна віднести, наприклад, позов підприємства до арбітражного суду про сплату заборгованості, що виникла в ході господарської діяльності, але ймовірність погашення цього зобов'язання є незначною (суд може відхилити позов або задовольнити його частково). А оцінку такого зобов'язання з достатньою достовірністю здійснити неможливо [36, с. 187].

Інформація про наявність непередбачених зобов'язань відображається на позабалансовому субрахунку 042 "Непередбачені зобов'язання" за обліковою оцінкою.

Облік кредиторської заборгованості повинен бути достовірним і повністю розкривати реальний стан заборгованості суб'єкта господарювання. Саме тому необхідною умовою для усіх без винятку підприємств та організацій є ведення документації стосовно даного питання.

Усі дані документації кредиторської заборгованості служать джерелами для формування розрахункової бази для аналізу такого виду заборгованості та платоспроможності підприємства в цілому, що служить для визначення рівня рентабельності підприємства, тобто відношення усього його майна до розміру зобов'язань. В залежності від рівня забезпеченості підприємства можна робити висновки про успішність діяльності суб'єкта господарювання та про економічну доцільність рішень що приймають управлінці виходячи із даних управлінського та бухгалтерського обліку, при цьому маючи достовірну

інформацію щодо джерел формування коштів на підприємстві, кількості залучених коштів та зобов'язань підприємства [29, с. 100].

Також, важливим є питання яка саме заборгованість підприємства більша, чи довгострокова чи короткострокова, оскільки довгострокова заборгованість, як правило, веде за собою додаткові витрати щодо виплати відсотків за користування, якщо це банківський кредит. Сума заборгованості за довгостроковою кредиторською заборгованістю, як правило, є досить значною для підприємства і тому планується або поступова, щомісячна, оплата, або оплата у іншому періоді.

Для ефективнішого обліку кредиторської заборгованості доцільно використовувати сучасні бухгалтерські програми. На ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» облік здійснюється за допомогою бухгалтерської програми «1С Підприємство 8.2». Ця програма проста в користуванні і розрахована на велике коло підприємств різних видів діяльності.

В даній програмі реалізована стандартна методологія бухгалтерського та податкового обліку для господарських організацій відповідно до поточного законодавства України. За для цього програма включає: план рахунків, що вміщує типові настройки аналітичного, валютного і кількісного обліку практично для всіх розділів бухгалтерського обліку; набір довідників для формування первинних документів і ведення списків об'єктів аналітичного обліку; набір документів, що призначені для вводу, зберігання й печаті первинних документів й для автоматичного формування бухгалтерських операцій; набір констант, що використовуються для настройки загальних параметрів введення обліку в конкретній організації; набір стандартних звітів, що дозволяють отримувати дані бухгалтерського обліку в різноманітних розрізах по будь-яким рахункам, будь-яким об'єктам аналітики.

На ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» робота з обліку кредиторської заборгованості за допомогою автоматизованого робочого місця бухгалтера складається з таких моментів:

1. Вводиться з клавіатури необхідний первинний документ: договір, товарно – транспортна накладна, видаткова накладна постачальника, податкова накладна, тощо.

2. При необхідності вводяться дані і заповнюється первинний документ програмою та роздруковується з програми: платіжне доручення на оплату матеріалів, платіжне доручення на погашення кредиту, податкова накладна, довіреність, платіжна відомість, розрахункова відомість, тощо.

3. На основі сформованого документу програма «проводить» документ, що означає виконання кореспонденції рахунків в автоматичному режимі. Але бухгалтер при необхідності може перевірити та виправити, за необхідності, рахунки бухгалтерського обліку.

Початком праці є формування, корегування нормативно-довідкової інформації, котра при розв'язуванні задач по обліку поточної кредиторської заборгованості має наступний перелік: довідник - контрагенти; довідник - кредити; довідник – податки й відрахування; довідник співробітників:

– Довідник – контрагенти вміщує інформацію про всіх контрагентів підприємств – постачальників, покупців, тобто про всіх юридичних осіб та фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності, з якими працює підприємство. Довідник використовується як при оформленні первинних документів так і при веденні аналітичного обліку, зокрема по рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» тощо. Довідник має трирівневу структуру. Цю можливість використовують для створення різних груп клієнтів. Що дозволяє полегшити пошук відповідного клієнта при роботі з документами. Основного постачальника можна занести в константу, тоді він буде кожен раз пропонуватися по мовчанню. Склад реквізитів форми редагування пропонується за двома видами, в залежності від категорії «організація» чи «приватна особа». Під контрагентом «організація» приймаються будь-які підприємства, установи, з якими підприємство вступає у відносини в процесі своєї господарської діяльності. Для даної категорії пропонується внести наступні реквізити: найменування клієнта, фактичну та

юридичну адресу, телефони, прізвища директора та головного бухгалтера. В групі «Взаєморозрахунки» відразу вказуємо за допомогою яких документів будуть відбуватися розрахунки з даною фірмою. Під контрагентом – фізичною особою приймаються будь – які фізичні особи, в тому числі підприємці, без створення юридичної особи, з якими наше підприємство входить в різноманітні цивільно-правові відносини.

– Довідник – кредити призначений для зберігання переліку наданих нашому підприємству кредитів, та інших позик. Для кожного елемента довідника вказуються найменування і повне найменування організації, що надала кредит, а також найменування банківської установи, в якій відкрито позиковий рахунок. Для повернення позики й річна відсоткова ставка вказуються в реквізитах «Строк повернення» і «% річних» відповідно.

– Довідник податки й відрахування вміщує список податків, обов'язкових платежів в різноманітні державні цільові фонди, а також додаткову інформацію про кожний вид відрахувань й податків: ставку, організацію – отримувача, її розрахунковий рахунок, типовий зміст платежу, рахунок обліку розрахунків тощо. Довідник використовується для автоматичного розрахунку сум податків і платежів, при редагуванні документів, а також для ведення аналітичного обліку по рахункам бухгалтерського обліку 17 «Відстрочені податкові активи», 54 «Відстрочені податкові зобов'язання», 64 «Розрахунки за податками й платежами», 65 «Розрахунки за страхуванням».

– Довідник співробітників потрібен для формування та зберігання інформації про співробітників, що працюють на нашому підприємстві. Він використовується як при виписці первинних документів, так і для ведення аналітичного обліку по бухгалтерським рахункам 372 «Розрахунки з підзвітними особами», 377 «Розрахунки з іншими дебіторами», 65 «Розрахунки за страхування», і 66 «розрахунки з оплати праці» Довідник співробітників реалізований в тримірному розрізі. Реквізити перегляду та редагування даних про співробітника згруповані на окремих закладках. На закладці «Загальне»

знаходяться дані про співробітника – його табельний номер, прізвище, ім'я, по батькові, стать, вік. В закладці «Данні по зарплаті» вводяться дані, що є необхідними для нарахування заробітної плати й утримання податків: сума місячної ставки, розмір авансу, кількість дітей, на яких розповсюджуються пільги, кількість пільг, дата збільшення заробітної плати, рахунок та стаття витрат на яку буде списана сума нарахованої заробітної плати. Паспортні дані співробітника: серія, номер, ким і коли виданий, адреса реєстрації та фактичного проживання, контактний телефон вводяться на закладці «Паспортні данні». В реквізиті закладці «Податкові дані» вводяться індивідуальний ідентифікаційний номер співробітника, назва і адреса податкової інспекції за його місцем проживання.

Для формування вхідної інформації використовують як операції роботи з стандартними формами, так і автоматизоване документування шляхом формування первинного документа різної форми. При цьому формуються дані по усім господарським операціям з відображенням на екрані та виведенням на друкуючий пристрій.

Висновки до розділу 2

1. Необхідність у обліковій інформації щодо заборгованості вимагає формулювання основних завдань її обліку, в системі управління підприємством, якими є: розкриття інформації про заборгованість у наказі про облікову політику; розробка графіку документообігу для документів, що підтверджують виникнення дебіторської та кредиторської заборгованості; вибір облікових реєстрів, у яких відображається заборгованість. Розглянутий стан організації розрахунків з кредиторами на ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» свідчить, що він відповідає вимогам чинного законодавства з цього питання і ведеться із застосуванням типових форм первинних документів зі складанням відповідним бухгалтерських проведення.

2. Належна організація обліку кредиторської заборгованості на підприємстві має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних розрахункових операцій за борговими зобов'язаннями. Розглянуто методику відображення кредиторської заборгованості в системі рахунків бухгалтерського обліку на ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС», що сприяє підвищенню інформативної функції бухгалтерського обліку.

3. Для удосконалення обліку кредиторської заборгованості, при її автоматизації, необхідно: удосконалити інформаційну базу кредиторської заборгованості учасників розрахунків; звірити в електронній формі взаємні вимоги та зобов'язання й знайти найбільш раціональні способи погашення взаємної заборгованості; провести взаємозаліки, поступово скорочуючи обсяги заборгованості; вести облік та звітність проведених взаєморозрахунків.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ПОТОЧНОЇ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

3.1. Мета і завдання контролю та аналізу поточної кредиторської заборгованості

В ринкових умовах господарювання взаємозв'язки між підприємствами здебільшого характеризуються грошовими розрахунками. Під час господарської діяльності у підприємств виникають розрахункові відносини з іншими учасниками ринку. Ці взаємозв'язки базуються на застосуванні грошей у їх функціях – засобів обігу і платежу. При цьому підприємство водночас є постачальником для одних і покупцем для інших. Саме для нормального функціонування всіх ділянок господарства необхідно володіти достовірною інформацією про фінансовий стан підприємства, зокрема про кредиторську заборгованість [32, с. 239].

Економічні суб'єкти самостійно обирають ринки збуту продукції, постачальників і підрядників, джерела фінансування, а тому повинні приділяти особливу увагу розрахункам з контрагентами. У зв'язку з сучасною кризою неплатежів контроль та аналіз кредиторської заборгованості набуває особливого значення. Проблема удосконалення обліку, аналізу та контролю кредиторської заборгованості підтверджується збільшенням її частки у складі пасивів підприємств. Причиною цього можуть бути невиконання фінансових зобов'язань перед контрагентами й погіршення платоспроможності. Правильна організація обліку кредиторської заборгованості, насамперед, має сприяти недопущенню прострочення термінів платежу і погіршення ділових відносин з кредиторами [31, с. 289].

Нині значна частина вітчизняних підприємств перебувають на межі фінансової кризи. Серед основних причин виникнення такої ситуації –

нестабільне економічне становище держави, низький рівень менеджменту підприємств, нездатність керівників підприємств своєчасно і ефективно управляти оборотними активами. За таких обставин невпинно зростає кількість підприємств, що мають кредиторську заборгованість. Крім того, посилюється значення ефективного управління кредиторською заборгованістю, вчасного її повернення та попередження виникнення безнадійних боргів [30, с. 52].

Необхідною умовою підтримки достатнього рівня ліквідності та платоспроможності підприємств є уміле й ефективне управління кредиторською заборгованістю, що необхідно і при формуванні іміджу надійного партнера, і для забезпечення ефективної поточної діяльності підприємства.

Облікове забезпечення розрахунків з кредиторами сприяє своєчасним розрахункам з контрагентами протягом обумовленого договором строку і покращенню фінансового стану підприємства, а, отже, має важливе значення у виробничо - комерційній діяльності підприємства [31, с. 288]. З розвитком ринкових відносин зросла міра відповідальності та самостійності підприємств у прийнятті управлінських рішень стосовно забезпечення ефективності розрахунків з контрагентами.

Своєчасні розрахунки за своїми зобов'язаннями є обов'язковими для підприємств. В разі несвоєчасних розрахунків вони повинні сплачувати штрафи та неустойки. Однак практика показує, що можливість уникнути майнової відповідальності за невиконання власних договірних зобов'язань дає змогу підприємствам ухилятися від взаєморозрахунків з партнерами. Несвоєчасність платежів стає причиною фінансових труднощів у підприємств кредиторів та чинить негативний вплив на їх господарську діяльність, а відтак і на економіку держави загалом [49, с. 518].

Збільшення або зменшення обсягу поточної кредиторської заборгованості призводить до зміни фінансового стану підприємства. Тому виникає потреба в проведенні контролю та аналізу стану розрахунків. Особливо важливим для підприємства є систематичний аналіз та контроль поточної кредиторської

заборгованості підприємства з метою ефективного управління його оборотним капіталом та запобігання виникненню кризових ситуацій [49, с. 502].

А тому аналіз кредиторської заборгованості є одним з ключових завдань у вирішенні проблем, що виникають під час поточного управління підприємствами з позиції оптимального співвідношення між ліквідністю та прибутковістю. Сучасні ринкові умови змінили вимоги до аналізу з боку менеджерів та інвесторів, а тому такий аналіз потребує подальших досліджень.

Контроль та аналіз поточної кредиторської заборгованості мають дуже велике значення для підприємств, що функціонують в умовах ринку. Вміле й ефективне управління цією частиною заборгованості є невід'ємною умовою підтримки необхідного рівня ліквідності і платоспроможності підприємства.

Мета контролю та аналізу поточної кредиторської заборгованості наведена на рис. 3.1.

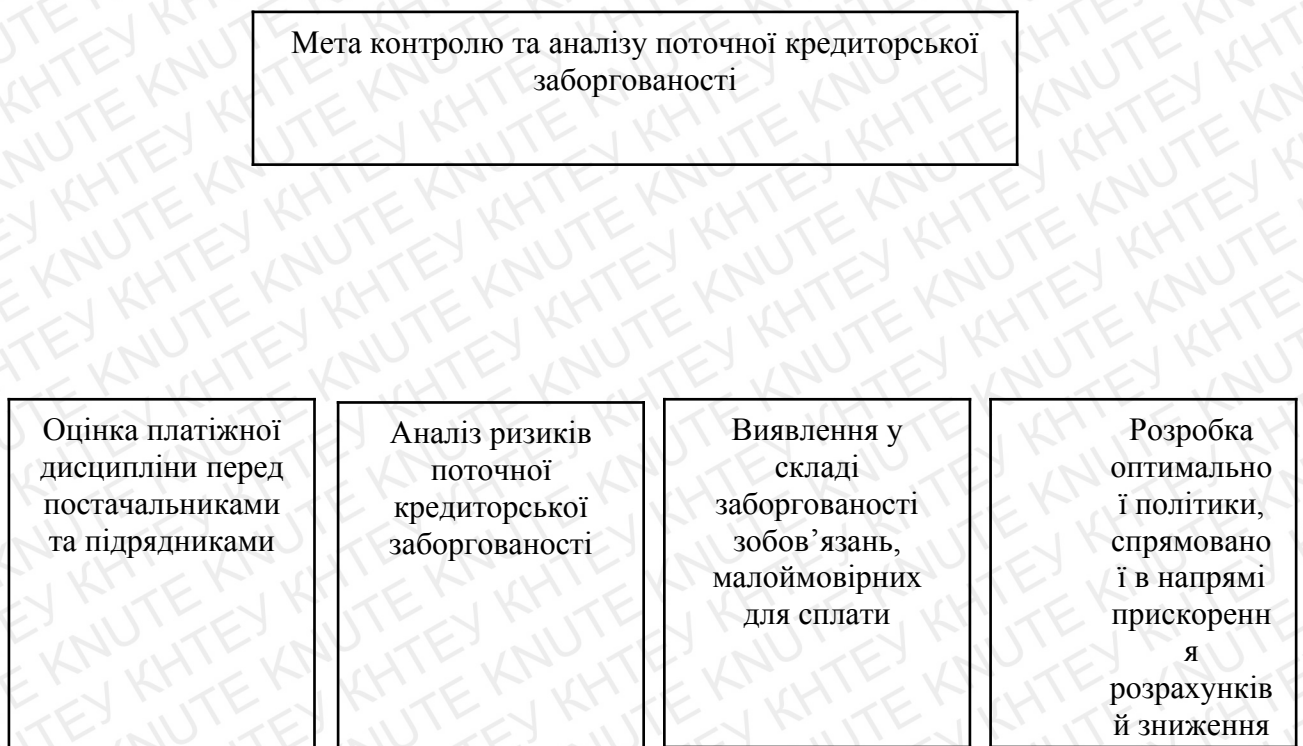

Рис. 3.1. Мета контролю та аналізу поточної кредиторської заборгованості

Контроль та аналіз поточної кредиторської заборгованості підприємства дає змогу [49, с. 519]:

- визначити зміну розміру боргових зобов'язань підприємства у порівнянні із початком року або іншого досліджуваного періоду;
- обчислити оптимальне співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості;
- визначити та оцінити ризик поточної кредиторської заборгованості, її вплив на фінансовий стан підприємства, встановити допустимий рівень цього ризику та заходи щодо його зниження;
- знайти раціональне співвідношення між розміром поточної кредиторської заборгованості і обсягом продажів, встановити доцільність збільшення реалізації продукції, товарів і послуг в кредит, визначити межі цінових знижок для прискорення оплати виставлених рахунків;
- прогнозувати стан боргових зобов'язань підприємства протягом поточного року, що дасть змогу поліпшити фінансові результати його діяльності.

Завдання контролю та аналізу поточної кредиторської заборгованості [49, с. 520]:

- оцінити величину, структуру та динаміку поточної кредиторської заборгованості за видами з використанням прийомів горизонтального і вертикального аналізу;
- дослідити структуру поточної кредиторської заборгованості за строками утворення з метою з'ясування стану платіжної дисципліни;
- комплексно оцінити поточну кредиторську заборгованість за системою відносних показників;
- провести порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості.

Аналіз поточної кредиторської заборгованості починається з вивчення складу і структури поточної кредиторської заборгованості за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».

Для цього розраховують питому вагу кожного виду кредиторської заборгованості в загальній сумі. Такі показники розраховуються на початок звітного періоду і на кінець звітного періоду, а порівнюючи їх, визначають відхилення в структурі поточної кредиторської заборгованості, визначають причини змін її окремих складових і розробляють заходи для регулювання заборгованості, особливо тих її складових, які негативно впливають на діяльність підприємства.

Як правило, основною причиною змін структури кредиторської заборгованості є взаємні неплатежі. Це може підтвердити порівняльний аналіз кредиторської та дебіторської заборгованості.

Для проведення порівняльного аналізу необхідно скласти розрахунковий баланс, в якому порівнюється за видами і в цілому суми дебіторської (розміщення активів) та кредиторської (джерела формування капіталу) заборгованості.

За результатами аналізу порівняння кредиторської та дебіторської заборгованості може бути виявлено:

- 1) збільшення або зменшення дебіторської заборгованості;
- 2) збільшення або зменшення кредиторської заборгованості.

Як збільшення, так і зменшення дебіторської і кредиторської заборгованості можуть призвести до негативних наслідків для фінансового стану підприємства [11, с. 55].

Так, зменшення дебіторської заборгованості проти кредиторської може статися через погіршення стосунків з клієнтами, тобто через зменшення кількості покущів продукції.

Збільшення дебіторської заборгованості проти кредиторської може бути наслідком неплатоспроможності покущів [11, с. 55].

У процесі дослідження аналізу дебіторсько-кредиторської заборгованості доцільно провести економічний аналіз ліквідності активів за строком реалізації.

У цьому випадку розрізняють [11, с. 55]:

- високоліквідні активи;

- швидколіквідні активи;
- повільноліквідні активи;
- важколіквідні активи.

Низький показник ліквідності свідчить про те, що підприємство не може оплатити свої поточні борги та зобов'язання. Це може призвести до інтенсивного продажу довгострокових вкладень та активів, а в найгіршому випадку – до неплатоспроможності та банкрутства.

Для власників підприємства недостатня ліквідність може означати зменшення прибутковості, втрату контролю та часткову або повну втрату вкладень капіталу. У тому випадку, коли власники несуть необмежену відповідальність, їх збитки можуть перевищити початкові вкладення.

Для кредиторів недостатня ліквідність у боржника може свідчити про затримку у сплаті процентів та основної суми боргу. Поточний стан ліквідності підприємства може також вплинути на її відносини з клієнтами та постачальниками товарів та послуг. Такі зміни можуть призвести до неспроможності даного підприємства виконати умови договорів та призвести до втрати взаємовідносин з постачальниками. Ось чому показнику ліквідності надається таке важливе значення. Якщо підприємство не може погасити свої поточні зобов'язання по мірі того, як настає строк їх оплати, його подальше функціонування ставиться під сумнів, та це у свою чергу відсуває усі інші показники діяльності на другий план [11, с. 86].

Тому для ефективного управління кредиторською заборгованістю необхідно [11, с. 87]:

- стежити за співвідношенням сум дебіторської та кредиторської заборгованості;
- контролювати стан розрахунків за простроченою заборгованістю, своєчасно виявляти неприпустимі суми кредиторської заборгованості та приймати ефективні управлінські рішення щодо її усунення.

Узагальнення результатів аналізу поточної кредиторської заборгованості:

- систематизація інформації;

- оцінка поточної кредиторської заборгованості;
- розробка заходів щодо поліпшення обліку поточної кредиторської заборгованості на товаристві у майбутньому;
- оформлення результатів аналізу та передача їх в управлінські структури для реалізації запропонованих заходів.

Реалізація результатів аналізу поточної кредиторської заборгованості [11, с. 59]:

- оцінка варіантів заходів поліпшення обліку поточної кредиторської заборгованості;
- вибір оптимального варіанту заходів щодо поліпшення обліку поточної кредиторської заборгованості;
- прийняття рішення щодо реалізації обраного варіанту заходів;
- доведення прийнятого рішення до виконавців;
- визначення термінів і забезпечення контролю за виконанням прийнятих управлінських рішень.

3.2. Оцінка системи внутрішнього контролю кредиторської заборгованості

Внутрішній контроль – це процес спрямований на досягненні цілей підприємства, що являється результатом дій керівництва з планування, організації, моніторингу діяльності підприємства і його окремих підрозділів. Визначити внутрішній контроль з погляду його бухгалтерського розуміння можна так: внутрішній контроль є структура, політика, правила, процедури по забезпеченню збереження активів підприємства і надійності бухгалтерських записів. Важливо усвідомлювати, що внутрішній контроль корисний тільки в тому випадку, якщо спрямований на досягнення конкретних цілей і перед тим, як оцінювати результати контролю необхідно визначити ці цілі [18, с. 50].

Внутрішній контроль, як функція управління, дозволяє своєчасно виявити ці умови і фактори, які не сприяють ефективному веденню виробництва і досягненню поставленої мети. Будучи функцією управління, контроль виступає засобом двостороннього зв'язку між об'єктом і системою управління, інформацією про дійсний стан об'єкта і фактичне виконання управлінських рішень. Контроль дає інформацію щодо процесів, які відбуваються на підприємстві, допомагає приймати найбільш доцільні рішення із загальних і спеціальних питань розвитку підприємства, надає можливість судити про правильність прийнятих рішень, своєчасність і результативність їх виконання.

Система внутрішнього контролю - це всі внутрішні правила та процедури контролю, запроваджені керівництвом підприємства для забезпечення стабільного та ефективного функціонування підприємства, дотримання внутрішньої господарської політики, збереження та раціонального використання активів підприємства, точності і повноти бухгалтерських записів, своєчасної підготовки фінансової інформації, запобігання фальсифікаціям.

Система внутрішнього контролю є внутрішньогосподарським контролем, який здійснюють власник підприємства, адміністрація та фахівці всіх структурних підрозділів, в тому числі обліково-фінансові служби, ревізійні комісії, контрольно-ревізійні управління [57].

Об'єктивна необхідність кардинальних змін в економіці спрямовує на пошук нових форм організації господарської діяльності на основі яких мають бути створені умови для цих змін. Одним із елементів інфраструктури є структура незалежного контролю та консультування і, особливо внутрішнього контролю, про що свідчать організаційні принципи функціонування і той спектр послуг, який може надавати дана структура і його спрямованість на забезпечення інтересів конкретного власника [57].

При організації системи внутрішнього контролю повинні братися до уваги основні принципи її ефективності, дотримання яких є ключовою умовою успішного функціонування системи і які включають ряд основних правил: відповідальності, збалансованості, своєчасності повідомлення про відхилення,

інтеграції, відповідності контролюючої і контрольованої систем, постійності, комплексності, узгодженості пропускної здатності різних ланок системи внутрішнього контролю, розподілу обов'язків, дозволу і схвалення. Всі вони взаємопов'язані, порядок їх поєднання залежить від конкретних обставин.

Принципи є основою ефективного функціонування системи внутрішнього контролю, дотримання яких на практиці дозволяє: забезпечувати ефективне функціонування, стійкість і максимальний розвиток підприємства в умовах багатопланової конкуренції; зберігати та ефективно використовувати ресурси і потенціал підприємства; своєчасно виявляти і мінімізувати комерційні, фінансові і внутрішні ризики в управлінні суб'єктом; формувати адекватну сучасним перманентним мінливим умовам господарювання систему інформаційного забезпечення всіх рівнів управління, яка дозволяє своєчасно адаптувати функціонування господарюючого суб'єкта до змін у внутрішньому і зовнішньому середовищі тощо [18, с. 53].

Дієвість контролю також підвищується завдяки вмілому поєднанню різних методів, способів і прийомів здійснення контролю. Традиційно серед основних методів контролю виділяють ревізію, інвентаризацію, тематичну перевірку, обстеження, внутрішній аудит, економічний аналіз тощо.

Обсяг і мета внутрішнього контролю змінюються й залежать від розміру, структури суб'єкта господарювання, вимог його управлінського персоналу. Як правило, внутрішній контроль складається з одного чи кількох наведених елементів [19, с. 202]:

- огляд систем бухгалтерського обліку. Відповідальним за створення адекватних систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю є управлінський персонал. Внутрішній контроль, як правило, передбачає конкретну відповідальність за перевірку цих систем і моніторинг їх функціонування, а також передбачає надання рекомендацій для їх удосконалення;

- перевірка фінансової та господарської інформації. Цей елемент може включати перевірку способів, що застосовуються для визначення, виміру,

класифікації цієї інформації і складання звітності про неї та конкретний запит щодо окремих статей, у тому числі детальне тестування операцій, залишків на рахунках і процедур;

- перевірка економічності та продуктивності діяльності, у тому числі не фінансові заходи контролю суб'єкта господарювання;
- перевірка дотримання законів, нормативних актів та інших зовнішніх вимог, а також політики, директив управлінського персоналу та інших внутрішніх вимог.

Метою внутрішнього контролю поточної кредиторської заборгованості підприємства є: забезпечення достовірних даних під час бухгалтерського обліку кредиторської заборгованості; повноти та своєчасності відображення господарських операцій в облікових регістрах та журналах-ордерах; правильності ведення обліку відповідно до прийнятої облікової політики (рис. 3.2).

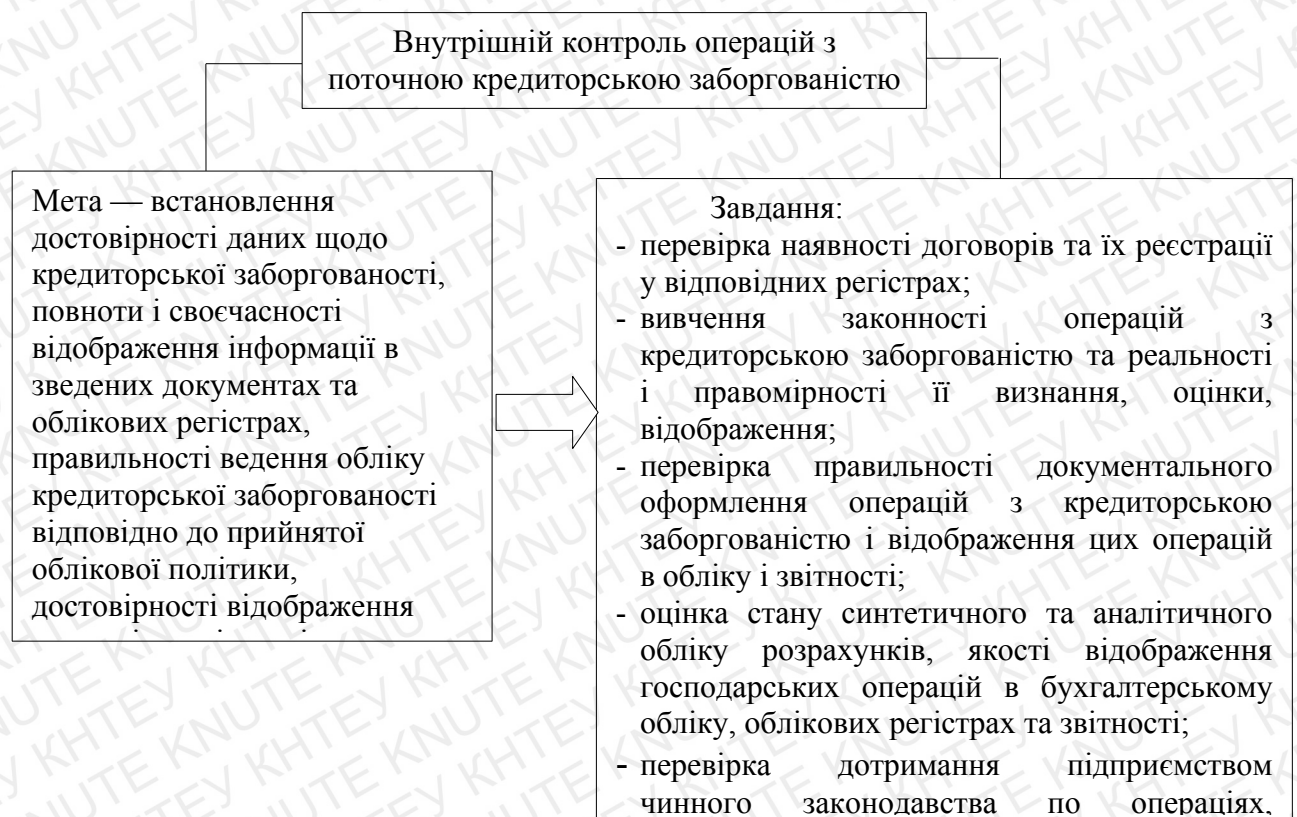

Рис. 3.2 Мета і завдання контролю операцій за поточною кредиторською заборгованістю

Для оцінки системи внутрішнього контролю необхідно отримати інформацію про послідовність і характер операцій з кредиторами, процедури контролю кредиторської заборгованості, які застосовуються підприємством, та оцінити ефективність цих процедур.

Якщо перевірка фінансової звітності підприємства здійснюється вперше, необхідно запланувати процедури відносно початкових залишків кредиторської заборгованості.

Перевірка зобов'язань за товари, роботи, послуги повинна містити такі елементи (напрями) [19, с. 203]:

- перевірку документального забезпечення і легітимності операції;
- перевірку правильності відображення цієї операції у бухгалтерському обліку;
- перевірку правильності оподаткування даної операції (якщо це також є предметом перевірки).

Перевірка легітимності операції стосується оцінки умов і перевірки наявності обов'язкових елементів договору з постачальником, визначення "білих плям" або неузгодженостей у законодавстві за даною операцією, встановлення строків виконання операції, суми погашення боргу, можливість оплати за третіх осіб, операцій з пов'язаними особами тощо. Відповідно до договору оцінюється необхідне документальне забезпечення операції. Наявні на підприємстві документи перевіряються за формою і змістом: наявність усіх необхідних реквізитів, своєчасність надходження активу, надання послуги, виконання робіт згідно з договором, тотожність постачальника, контрактної вартості.

Перевірка правильності бухгалтерського обліку зобов'язань полягає у встановленні відповідності відображеної у звітності кредиторської заборгованості нормам П(С)БО 11, і містить [38]:

- перевірку наявності зобов'язання;
- перевірку відповідності зобов'язання встановленим критеріям визнання;

– перевірку відповідності П(С)БО та обліковій політиці визнання окремих елементів фінансової звітності, які є наслідками виникнення зобов'язання.

Залежно від того, що є предметом договору, зобов'язання, які виникають у підприємства, можуть бути наслідком отримання авансів (у національній та іноземній валюті), товарів, основних засобів, нематеріальних активів, послуг (які у бухгалтерському обліку можуть бути віднесені на первісну вартість активу або на витрати) тощо [61, с. 253].

Залежно від цього перевірка наявності зобов'язання включає не тільки формальне (документальне) підтвердження кредиту операції (суми і джерела зобов'язання), але й візуальне (якщо це можливо) або документальне підтвердження дебету операції, тобто того активу, які були отримані, або витрат, які були понесені. Перевірка наявності зобов'язання проводиться шляхом зустрічного звіряння (процедура запиту і підтвердження) і шляхом інвентаризації або документальної перевірки активу (витрат), які були причиною виникнення цього зобов'язання [61, с. 253].

Стосовно перевірки визнання зобов'язання, то відповідно до П(С)БО 11 воно визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод внаслідок його погашення у майбутньому. Потрібно додати, що виникнення зобов'язання не може відбуватися само по собі, воно обумовлено визнанням активу, який було отримано. Здебільшого визнання активу обумовлено переходом права власності на нього до покупця. Тобто контролеру необхідно для підтвердження визнання зобов'язання визначити дату переходу права власності відповідно до договору або законодавства.

Після перевірки документального оформлення операції, визначається її достовірна оцінка. Так, при здійсненні розрахунків у іноземній валюті, первісна оцінка зобов'язання відбувається шляхом перерахунку вартості поставки за валютним курсом НБУ на дату переходу права власності (визнання активу). Здебільшого достовірна оцінка зобов'язання визначається на основі договору з

урахуванням документів, які підтверджують зменшення або збільшення цієї оцінки. Крім того, на дату балансу поточні зобов'язання оцінюються за вартістю погашення, а довгострокові - за теперішньою вартістю. Отже, контролеру необхідно здійснити повторні процедури класифікації зобов'язання з метою перевірки правильності бухгалтерських оцінок. Якщо оцінка зроблена відповідно до П(С)БО, тобто бухгалтер правильно класифікував операцію і обрав правильну оцінку, контролер повинен (вибірково) використати аналітичні прийоми для перевірки точності вказаної суми [33, с. 96].

Перевірка відповідності операцій П(С)БО полягає не тільки в перевірці правильності обраної оцінки і її підтвердження, а важливий сам факт існування відображеної в обліку операції, відповідність її за факторами часу та місця і правильність розрахунку результатів за нею.

У цілому методику перевірки зобов'язань підприємства доцільно представити у вигляді таблиці 3.1. Напрямок перевірки може відбуватися від фінансової звітності до первинного документа, або навпаки.

Таблиця 3.1

Методика перевірки зобов'язань підприємства

Операція	Документи, наявність яких підтверджує реальність операції	Предмет перевірки (показники, що перевіряють)	Методи перевірки
Отримання активу від резидента	Договір, накладна, акт прийому-передачі, інвентарна картка	Суми в договорі, та первинних документах повинні бути узгодженими між собою, своєчасність оприбуткування за договором, перехід права власності на актив, повнота і точність	Порівняння, тестування на відповідність, вибіркоче або суцільне дослідження, документальні методи, запит і підтвердження
Отримання авансу	Договір, рахунок-фактура, виписка банку	Сума (частина суми) за договором, дата визнання	Вибіркове спостереження, зрівняння, запит і підтвердження, аналітичні процедури
Отримання робіт, послуг	Договір, акт виконаних робіт, послуг, звіт	Відповідність періоду (повнота, точність, оцінка), дата визнання	Запит і підтвердження, документальні методи, аналітичні процедури, повторний підрахунок

Для забезпечення повноти перевірки зобов'язання підприємства слід перевіряти в обох напрямках, тобто спочатку необхідно визначити за статтями фінансової звітності межу суттєвості для статей зобов'язань. Далі розглянути, які саме суми ввійшли до фінансової звітності і дійти до первинних документів і договорів, внаслідок яких вони виникли. Потім звернутися до загальної кількості прибуткових документів і суми отриманих авансів, сформувавши вибірку, шляхом запиту і підтвердження перевірити реальність існування контрагентів і суму залишку, а потім визначити шляхом повторного проведення процедур результат даної операції і необхідність відображення її у фінансовій звітності [61, с. 255].

Окремим блоком перевірки є визначення валових доходів і валових витрат для цілей оподаткування податком на прибуток, а також правильність визначення податкового кредиту і податкових зобов'язань з ПДВ.

Основним методом перевірки зобов'язань є запит і підтвердження, застосування якого визначається МСА 505 "Зовнішні підтвердження". Відповідно до МСА зовнішнє підтвердження - це аудиторський доказ, отриманий шляхом безпосереднього повідомлення третьої сторони у відповідь на запит про надання інформації з конкретного питання, яке впливає на твердження. В основному зовнішні підтвердження використовують для підтвердження залишків рахунків, наприклад :

- залишку на банківському рахунку;
- запасів, які зберігаються третіми сторонами;
- документів на право власності, які перебувають у юристів;
- залишків на рахунках кредиторської заборгованості.

Розрізняють два типи зовнішніх підтверджень:

1. Позитивне - яке вимагає обов'язкової відповіді на поставлене запитання у запиті (має більш високий рівень надійності);
2. Негативне - яке вимагає відповіді лише у випадку незгоди з інформацією, наведеною у запиті (має невисокий рівень надійності).

Залежно від суттєвості статті, яка перевіряється, застосовується поєднання обох видів підтверджень. Негативні підтвердження використовують для перевірки несуттєвих статей, позитивні - для суттєвих.

Хоча запит кредиторам підписує керівництво підприємства, підготовка запитів, визначення їх форми та складання переліку організацій, яким необхідно направити запити - компетенція контролера.

Якщо керівництво клієнта просить контролера не направляти запит на адресу будь-якого постачальника, йому необхідно упевнитись в обгрунтованості такого прохання, виключивши при цьому можливість шахрайства та (або) помилки.

Якщо контролер вважає прохання керівництва клієнта обгрунтованим та погоджується з нею, йому слід отримати належні докази реальності кредиторської заборгованості за допомогою альтернативних аудиторських процедур. Якщо контролер вважає прохання клієнта необгрунтованим, але клієнт заважає відправленню запиту, це є обмеженням обсягу контролю. У цьому випадку контролеру необхідно розглянути вплив такого обмеження на висновок, який він складатиме. Якщо контролер вважає, що прохання клієнта свідчить про можливість шахрайства та (або) помилок, йому необхідно діяти відповідно до МСА 240 "Відповідальність аудитора за розгляд шахрайства та помилок під час аудиторської перевірки фінансових звітів" [53, с. 91].

Форму запитів контролер розробляє, базуючись на своєму професійному досвіді, внутрішньофірмових стандартах та відомих йому особливостях системи обліку організацій, яким направляються запити. Звичайно форма запитів не передбачає вказівки конкретної суми заборгованості на рахунках бухгалтерського обліку клієнта і містить прохання направити відповідь на адресу контролера (позитивне підтвердження).

При перевірці кредиторської заборгованості запити направляють не тільки тим постачальникам, заборгованість перед якими на кінець періоду, що перевіряється, перебуває на рахунках бухгалтерського обліку, а і тим, у яких протягом звітного періоду придбавались матеріальні цінності (роботи,

послуги), вартість яких є близькою або вищою за рівень суттєвості, або яким оплачувалась заборгованість у суттєвих сумах, навіть якщо на кінець звітного періоду залишки заборгованості клієнта перед цими постачальниками несуттєві або дорівнюють нулю [53, с. 93].

Таким чином можна упевнитися у тому, що у підприємства немає не відображених у звітності зобов'язань.

Запити постачальникам, яким підприємство перерахувало аванси, відображені у складі дебіторської заборгованості, можна направляти у рамках перевірки кредиторської або дебіторської заборгованості - залежно від конкретного плану перевірки.

Якщо не було отримано відповіді на запит від будь-якого кредитора у визначені терміни, необхідно направити повторний запит цьому кредитору. Якщо і на повторний запит відповіді немає, слід провести відносно даної кредиторської заборгованості альтернативні процедури, щоб впевнитись у її існуванні (наприклад, проаналізувати договори поставки, документи, які підтверджують отримання матеріальних цінностей від даного постачальника, перевірити операції по перерахуванню грошових коштів даному кредитору). При цьому не можна замість непідтвердженої заборгованості перед одним кредитором досліджувати кредиторську заборгованість перед іншим постачальником [53, с. 93].

Оцінюючи надійність підтверджень, отриманих від кредиторів, потрібно передусім зважити на те, що деякі особи не зможуть надати об'єктивні, неупереджені та компетентні підтвердження. Тому контролер не може повністю відмовлятися від проведення інших процедур для підтвердження повноти і правильності відображення кредиторської заборгованості у звітності підприємства.

Особливості перевірки зобов'язань можна розглянути на прикладі перевірки розрахунків з постачальниками за експортно-імпортними договорами.

Основним документом, який визначає порядок здійснення операцій, форму розрахунків, права, обов'язки та відповідальність сторін, і відповідно, специфіку відображення операції в обліку, є договір. Тобто договір (правочин) є основою забезпечення легітимності діяльності підприємства. Саме тому перевірка будь-яких операцій, у тому числі зовнішньоекономічних, починається з договорів [35, с. 98].

При проведенні контролю розрахунків з кредиторами важливим є визначення процедур, на які можна покластися в процесі перевірки (табл.3.2).

Таблиця 3.2

Основні завдання внутрішнього контролю згідно напрямків контролю

Напрямок контролю	Завдання внутрішнього контролю	Характеристика
Реальність	Забезпечення реєстрації документів, які мають місце у даному звітному періоді	Попередня суцільна нумерація документів на отримання; реєстрація оприбуткування матеріалів; формування книги реєстрації отриманих розрахунків, накладних від постачальників, договорів, претензій
Повнота	Забезпечення повного відображення в первинних документах операцій	Передбачає проведення інвентаризації перед складанням річної звітності
Точність	Забезпечення точності реєстрації операцій відносно сум та дат	Зіставлення кількостей ТМЦ, сум та дат з даними розрахунків, вхідних накладних, договорів, прибуткових ордерів; зіставлення даних статистичного аналізу із даними бухгалтерського обліку
Класифікація	Забезпечення відображення операцій в бухгалтерському обліку відповідно до суті господарської операції	Передбачає зазначення в наказі про облікову політику рахунків бухгалтерського обліку, на яких повинна відображатись заборгованість перед постачальниками та підрядниками
Облік	Забезпечення відображення операцій в первинних документах, реєстрації синтетичного та аналітичного обліку та фінансовій звітності	Затвердження підсумкових журнальних записів особою відповідальною за формування даних та головним бухгалтером; забезпечити облік в такому порядку: формування первинних документів, внесення інформації в реєстр господарських операцій, внесення інформації в реєстр синтетичного обліку, складання фінансової звітності
Періодизація	Забезпечення запису операцій у період їх здійснення	Передбачає розробку інструкцій щодо датування операцій або порядку формування первинних документів та реєстрів

Внутрішній контроль присутній на кожному підприємстві, але його ефективність є досить низькою. Вітчизняні підприємства найчастіше не мають достатнього персоналу, матеріальних ресурсів та рівня знань управлінців для організації необхідної системи внутрішнього контролю.

Удосконалення процесу організації внутрішнього контролю - це безперервний процес обґрунтування і реалізації найбільш раціональних форм, методів, способів та шляхів її створення і розвитку [7, с. 95].

Основними напрямками удосконалення організації системи внутрішнього контролю кредиторської заборгованості на підприємстві ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» є:

- поліпшення якості законодавчо-нормативного відображення у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності інформації стосовно поточних зобов'язань, що забезпечить правильне ведення обліку;
- використання сучасних інформаційних систем, що забезпечить порядок документування облікової інформації, підвищить вірогідність та оперативність одержуваної первинної документації, знизить трудомісткість документування і підготовки первинної облікової інформації;
- система підготовки, добору, підвищення кваліфікації і удосконалення професійних якостей управлінського та облікового персоналу для більш якісного та ефективного забезпечення внутрішнього контролю на підприємстві;
- створення інформаційних інститутів внутрішнього контролю для забезпечення оперативних контактів між державними органами і суб'єктами господарювання, що забезпечить дотримання підприємством податкового законодавства при веденні фінансово-господарської діяльності підприємства.

У ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» застосовують комп'ютерну форму обліку. Суть її полягає в тому, що дані про здійсненні у підрозділі господарські операції з паперових носіїв первинної облікової інформації записують на машинні носії. Це дає можливість підвищити оперативність і точність облікових даних, необхідних для управління підрозділом.

На підставі згрупованих даних первинних документів усі господарські операції реєструють у відповідних відомостях і журналах - ордерах. Занесення інформації в журнали - ордери і відомості роблять щоденно, або в міру надходження первинних документів. Журнали - ордери є основними реєстрами бухгалтерського обліку. Вони нагадують собою накопичувальні відомості, в яких систематизація і групування документів ведеться в хронологічному порядку по кореспондуючих рахунках.

Для того, щоб дати оцінку системи контролю за кредиторською заборгованістю на ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» складають анкету запитань - тест внутрішнього контролю.

Він дає відповіді на запитання, щодо організації обліку кредиторської заборгованості на підприємстві.

Отже, аналізуючи табл. 3.2, можна зробити висновок, що внутрішньогосподарський контроль кредиторської заборгованості більш, ніж задовільний на підприємстві. Для недопущення в подальшій роботі управління кредиторською заборгованістю її збільшення було створено комісію по ліквідації кредиторської заборгованості. Крім того для покращення договірної роботи та з метою оперативного управління завданнями по ліквідації кредиторської заборгованості, для більш точного її відтворення в проекті розроблення та впровадження програмного забезпечення по обліку заборгованості окремо по кожному договору.

Недоліком в роботі бухгалтерської служби контролю на підприємстві є те, що невчасно проводиться списання кредиторської заборгованості із простроченим терміном позовної давності, немає графіка документообігу для документів, що підтверджують виникнення кредиторської заборгованості. Це в свою чергу негативно позначається на фінансовій звітності взагалі і на термінах її складання зокрема.

Внутрішній контроль ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» є ефективним інструментом для досягнення мети й завдань діяльності підприємства в мінливому середовищі. Правильна організація процесу внутрішнього контролю

підприємств дозволить контролювати рівень кредиторської заборгованості, правильно відображати інформацію щодо зобов'язань у фінансовій звітності, вчасно і вірно приймати управлінські рішення, уникати складних і суперечливих ситуацій з контрагентами.

3.3. Методика і організація аналізу поточної кредиторської заборгованості підприємства

У зв'язку із загостренням проблеми неплатежів, ефективна організація та аналіз кредиторської заборгованості підприємства стає одним з найскладніших завдань бухгалтерського обліку. Суб'єкти господарювання насамперед розв'язують власні проблеми, а вже потім виконують фінансові зобов'язання перед кредиторами. Можливість часткового ухилення від розрахунків за борговими зобов'язаннями дають прогалини законодавчої бази [48, с. 640].

Аналіз поточної кредиторської заборгованості є одним з ключових завдань у вирішенні проблем, що виникають під час поточного управління підприємствами з позиції оптимального співвідношення між ліквідністю та прибутковістю. Сучасні ринкові умови змінили вимоги до аналізу з боку менеджерів та інвесторів, а тому такий аналіз потребує подальших досліджень. Сьогодні аналіз повинен бути орієнтований, в першу чергу, на прийняття управлінських рішень, а не тільки на здійснення контролю.

Спеціальну методику аналізу поточної кредиторської заборгованості, основним завданням якої є виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та запобігання його банкрутству представлено на рис. 3.3.

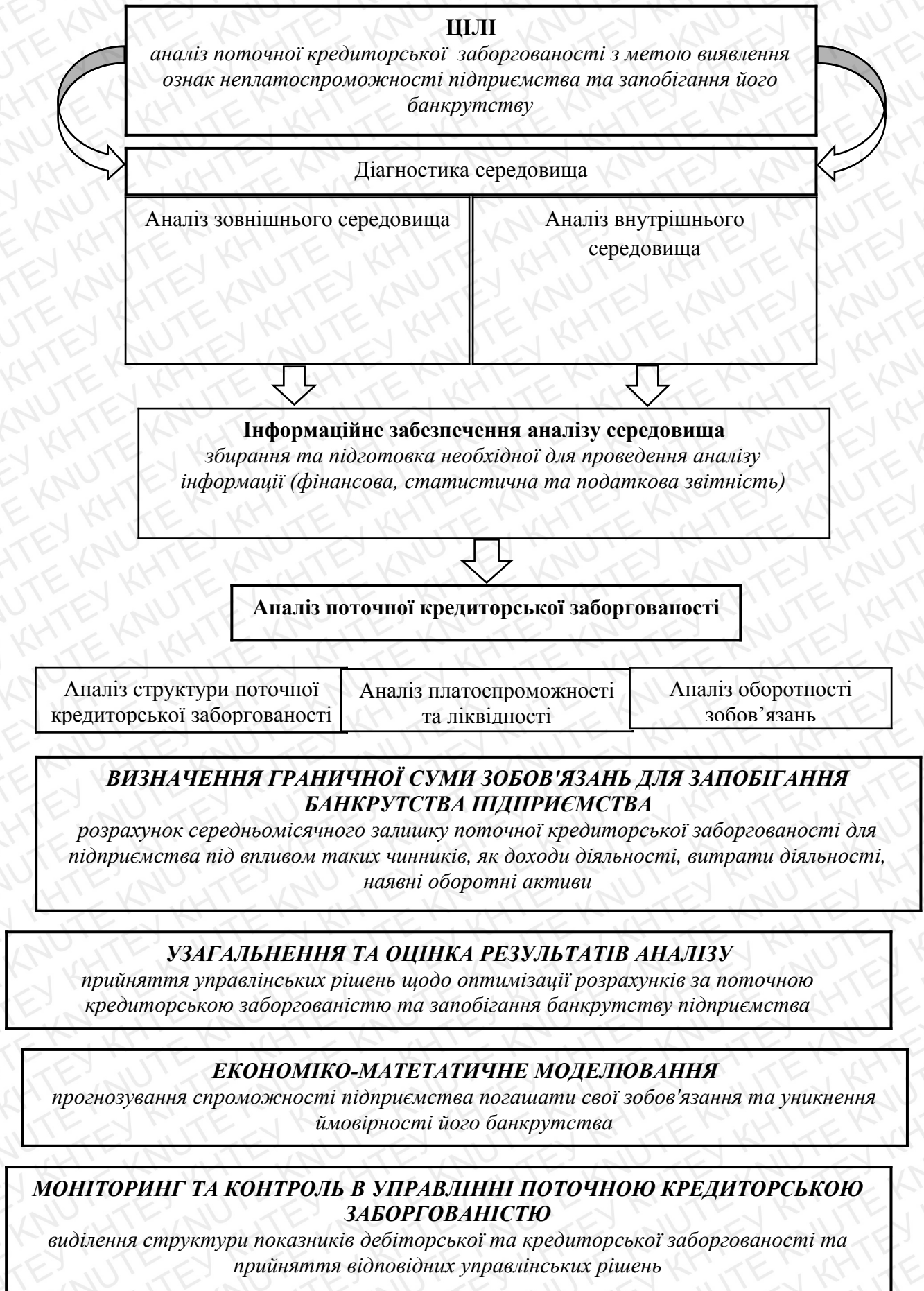

Рис. 3.3. Методика аналізу поточної кредиторської заборгованості [60, с. 200]

Послідовність аналізу кредиторської та дебіторської заборгованості однакова. Її вивчають загалом, а також за окремими видами та кредиторами. За даними балансу й аналітичного обліку розрахунків з кредиторами виявляють зміни в обсязі та складі кредиторської заборгованості, реальність і характер боргів, час і причини їх виникнення. Особливу увагу варто приділяти простроченій кредиторській заборгованості.

Аналіз поточної кредиторської заборгованості починають з дослідження її складу та структури за даними Форми 1 «Баланс». Потім розраховують частку кожного виду кредиторської заборгованості в її загальній сумі. Такі показники обчислюють за планом і фактично, а при їх порівнянні визначають відхилення в структурі кредиторської заборгованості, встановлюють причини змін окремих її елементів і розробляють заходи щодо врегулювання заборгованості, особливо тих її складників, які негативно впливають на діяльність підприємства [61, с. 293].

Джерелом інформації для здійснення аналізу поточної кредиторської заборгованості слугує третій розділ пасиву балансу підприємства.

У процесі аналізу оцінюється структура поточної кредиторської заборгованості (тобто частка окремих статей у загальному розмірі поточної кредиторської заборгованості). Згідно з організаційнометодичною моделлю аналізу поточної кредиторської заборгованості підприємства на першому етапі визначають склад та структуру поточної кредиторської заборгованості, здійснюють аналіз відхилень та тенденцій в змінах статей кредиторської заборгованості за декілька років [61, с. 294].

Першим етапом проведення аналізу поточних зобов'язань по ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» є аналіз зобов'язань за короткостроковими кредитами та поточною заборгованістю за довгостроковими зобов'язаннями. Підставою для проведення аналізу по короткостроковим позикам та поточної довгострокової заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями є дані балансу на кінець звітного періоду, тобто на 31 грудня 2017 року, та дані

аналітичного та синтетичного обліку бухгалтерії ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС».

Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями відображається в Балансі по рядку 1610. Згідно даних балансу на початок звітного періоду, тобто на початок 2017 року, поточної кредиторської заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями на ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» не було, проте на кінець року дана заборгованість вже присутня у сумі 54,0 тис. грн, тобто довгостроковий кредит було одержано протягом 2017 року.

Структура поточної кредиторської заборгованості ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» на кінець 2017 року представлена на рис.3.4 (тис. грн.).

Поточна кредиторська заборгованість за:

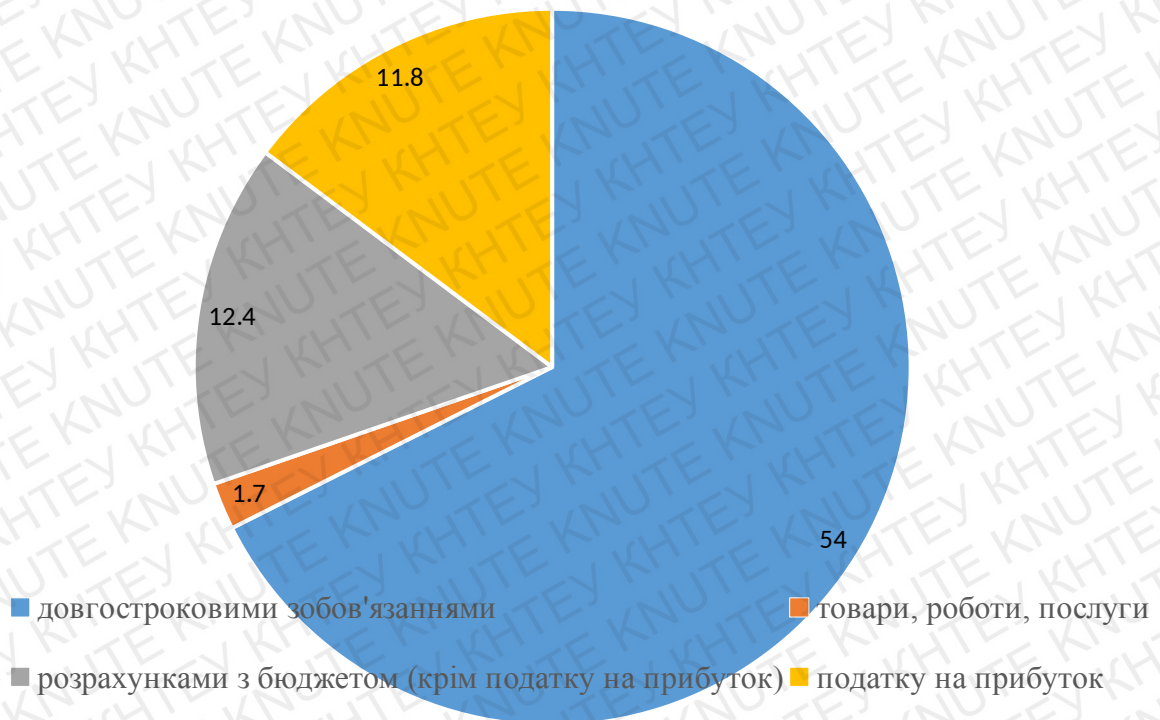

Рис.3.4 Структура поточної кредиторської заборгованості ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» на кінець 2017 року

Отже, згідно рис. 3.2 найбільша сума поточних зобов'язань належить поточній кредиторській заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями

67,58 %, 15,52 % припадає на заборгованість за розрахунками з бюджетом, 14,77 % - на заборгованість з податку на прибуток і лише 2,13 % поточних зобов'язань припадає на заборгованість за товари, роботи, послуги.

Динаміка структури поточної кредиторської заборгованості ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» за період 01.01.2013 – 31.12.2017 рр. наведено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Динаміка структури поточної кредиторської заборгованості на підприємстві ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» за 2013 - 2017рр., %

Найменування показника	Роки, %					Відхилення 2017 до 2013 року, %
	2013	2014	2015	2016	2017	
Поточна кредиторська заборгованість за:						
- довгостроковими зобов'язанням	-	-	-	-	30,3	30,3
- товари, роботи, послуги	-	3,2	3,0	10,1	0,9	0,9
- розрахунками з бюджетом	16,2	16,5	7,7	11,6	13,6	-2,6
- у тому числі з податку на прибуток	-	-	-	6,4	6,6	6,6
Інші поточні зобов'язання	83,8	80,3	89,3	71,9	48,6	35,2
Всього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-

Дані таблиці 3.3 свідчать про те, що склад та структура поточної кредиторської заборгованості за останні 5 років мають тенденцію до змін. У 2017 році вперше з'явилася поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями у розмірі 54 тис. грн (30,3 % поточних зобов'язань) та значно зменшилась заборгованість за товари, роботи, послуги до 1,7 тис. грн (0,9 % поточних зобов'язань), що позитивно характеризує платіжну дисципліну підприємства.

Найбільшу частку в структурі поточних зобов'язань досліджуваного підприємства становлять інші поточні зобов'язання. Хоча абсолютне значення інших поточних зобов'язань протягом 2013–2017 років зросло з 8,8 до 98,3 тис.

грн. Проте відносне значення цього показника зменшилось з 83,8 до 48,6 %. Загальна сума поточної кредиторської заборгованості підприємства за період з 2013 по 2018 рр. зростає на 167,6 тис. грн.

Динаміка поточної кредиторської заборгованості за період з 01.01.2013 року по 01.01.2018 року на підприємстві ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» наведена в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

**Динаміка поточної кредиторської заборгованості за період з
01.01.2013 року по 01.01.2018 року на підприємстві
ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС»**

Назва показників	Фактичне значення станом на					
	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.01.16	01.01.17	01.01.18
Поточна кредиторська заборгованість, тис. грн	16,1	10,5	27,9	39,2	26,6	178,1
Абсолютний приріст до попереднього періоду, тис. грн		-5,6	+17,4	+11,3	-12,6	+151,5
Абсолютний приріст до першого періоду, тис. грн		-5,6	+11,8	+23,1	+10,5	+162,0
Відносний приріст до попереднього періоду, %		-34,8	+165,7	+40,5	-32,1	+569,5
Відносний приріст до першого періоду, %		-34,8	+73,3	+143,5	+65,2	+1006,21

Таким чином за даними таблиці 3.4, можна зробити висновок, що поточна кредиторська заборгованість за 5 років збільшилась на 162,0 тис. грн., або на 1006,21 % . Але значний приріст відбувся за 2017 рік на 151,5 тис. грн, або на 569,5%. Слід відзначити, що за 2016 рік поточна кредиторська заборгованість навіть зменшилась на 12,6 тис. грн або на 32,1% порівняно з даними за 2015 рік.

Наступний етап аналізу поточної кредиторської заборгованості полягає у порівнянні її суми на початок та кінець звітного періоду. Особливу увагу на цьому етапі приділяють виявленню наявності простроченої кредиторської

заборгованості, існування якої спричиняє відповідні фінансові санкції до підприємства.

Насамперед, потрібно обстежити достовірність інформації стосовно видів та строків кредиторської заборгованості. Для цього використовують пряме підтвердження контрагентів (акти звірки), вивчають контракти і договори, проводять особисті бесіди з працівниками, які володіють інформацією щодо боргів і зобов'язань підприємства.

Під час здійснення аналізу слід оцінити умови заборгованості, звернути увагу на строки, обмеження використання ресурсів, можливості залучення додаткових джерел фінансування. Зазвичай, основною причиною змін структури кредиторської заборгованості є взаємні неплатежі. Це доводить порівняльний аналіз кредиторської та дебіторської заборгованості.

Аналіз поточної кредиторської заборгованості варто проводити за даними бухгалтерської звітності підприємств, а також за даними аналітичного обліку розрахунків із кредиторами. Його потрібно здійснювати в певній послідовності та починати з оцінювання обсягу і динаміки поточної кредиторської заборгованості загалом і за видами. Зазначимо, що визначити кількісний вплив зміни поточної кредиторської заборгованості на фінансовий стан підприємства достатньо складно. Зростання поточної кредиторської заборгованості не можна однозначно оцінювати негативно як збільшення боргів із боку підприємства перед кредиторами, погашення яких спричиняє відтік ресурсів, погіршення фінансового стану підприємства.

Важливим напрямом аналізу кредиторської заборгованості є вивчення її складу і структури. При цьому найбільший інтерес становить оцінювання динаміки і структури кредиторської заборгованості в загальній сумі та в розрізі кредиторів. Н.Д. Міщенко та А.І. Міщук вважають, що цей етап аналізу потрібно доповнити оцінкою структури термінової і простроченої кредиторської заборгованості із застосуванням динамічних рядів [29, с. 99].

Кількісний та якісний стан поточної кредиторської заборгованості на підприємстві характеризують такі показники:

1. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (O_K) за період визначають за формулою:

$$O_K = \frac{З}{K_c}, \quad (3.1)$$

де: З – сума закупівель; K_c – середня кредиторська заборгованість.

2. Період погашення кредиторської заборгованості (Π_K) можна виразити виразом виду:

$$\Pi_K = \frac{360 \text{ днів}}{O_K}, \quad (3.2)$$

3. Коефіцієнт завантаження (K_3) визначається за формулою:

$$K_3 = \frac{K_c}{B} \quad (3.3)$$

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості характеризує залучені кошти, які підлягають поверненню і свідчить про розширення або зменшення комерційного кредиту, надаваного підприємству. Його зростання означає збільшення швидкості оплати заборгованості підприємством, зниження – зростання покупок у кредит. Показники оборотності поточної кредиторської заборгованості ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС», розраховані за формулою (3.1), наведено в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

**Коефіцієнт оборотності поточної кредиторської заборгованості
ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» за 2013–2017 рр.**

Рік	Виручка від реалізації, тис. грн	Кредиторська заборгованість на початок року, тис. грн	Кредиторська заборгованість на кінець року, тис. грн	Середня кредиторська заборгованість, тис. грн	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості
2013	481,0	16,1	10,5	13,3	36,16
2014	516,1	10,5	27,9	19,2	26,88
2015	941,6	27,9	39,2	33,55	28,06
2016	1320,8	39,2	26,6	32,9	40,15
2017	1719,2	26,6	178,1	102,35	16,80

Табл. 3.5 показує, що коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості досліджуваного підприємства постійно коливається, то зменшується, то збільшується. Це свідчить про періодичне збільшення та зменшення обсягів розрахунків у кредит, що, в свою чергу, може сигналізувати про зниження ефективності управління підприємством.

Оберненим до коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості є коефіцієнт завантаження, який показує частку кредиторської заборгованості, що припадає на кожну грошову одиницю реалізованої продукції. Результати розрахунків за формулою (3.3) на досліджуваному підприємстві наведено в табл. 3.4.

Таблиця 3.6

**Коефіцієнт завантаження поточної кредиторської заборгованості
ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» за 2013–2017 рр.**

Рік	Виручка від реалізації, тис. грн	Середня кредиторська заборгованість, тис. грн	Коефіцієнт завантаження кредиторської заборгованості
2013	481,0	13,3	0,03
2014	516,1	19,2	0,04
2015	941,6	33,55	0,04
2016	1320,8	32,9	0,02
2017	1719,2	102,35	0,06

За результатами наших розрахунків за формулою (3.3) на досліджуваному підприємстві коефіцієнт завантаження поточної кредиторської заборгованості коливається. Спостерігаємо максимальне значення коефіцієнта завантаження у

2017 році. Це свідчить про збільшення обсягу залучених коштів по відношенню до вартості реалізованої продукції у 2017 році.

За формулою (3.2) розрахуємо період погашення поточної кредиторської заборгованості досліджуваного підприємства (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

**Розрахунок періоду погашення поточної кредиторської заборгованості
ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» за 2013–2017 рр.**

Показник	Роки				
	2013	2014	2015	2016	2017
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	36,16	26,88	28,06	40,15	16,80
Період погашення кредиторської заборгованості	9,95	13,39	12,82	8,97	21,43

Табл. 3.7 свідчить про те, що найкраща ситуація з тривалістю погашення кредиторської заборгованості спостерігалася у 2013 та 2016 роках, коли період погашення становив близько 10 днів. У 2014 – 2015 рр. період погашення поточної кредиторської заборгованості становив близько 13 днів. У 2017 р. цей показник становив вже 21,43, тобто майже у 2 рази більше за два попередні роки. Це вказує на значне збільшення проміжку часу, протягом якого відбуваються розрахунки за зобов'язаннями підприємства.

Таким чином, з метою досягнення сталого розвитку підприємства необхідно застосовувати постійний моніторинг, аналіз та сучасні методи оцінки, а також впровадити чітку організацію управління його поточною кредиторською заборгованістю.

Висновки до розділу 3

1. Необхідною умовою підтримки достатнього рівня ліквідності та платоспроможності підприємств є уміле й ефективне управління кредиторською заборгованістю, що необхідно і при формуванні іміджу

надійного партнера, і для забезпечення ефективної поточної діяльності підприємства.

2. Облікове забезпечення розрахунків з кредиторами сприяє своєчасним розрахункам з контрагентами протягом обумовленого договором строку і покращенню фінансового стану підприємства, а, отже, має важливе значення у виробничокомерційній діяльності підприємства. Контроль та аналіз поточної кредиторської заборгованості мають дуже велике значення для підприємств, що функціонують в умовах ринку. Вміле й ефективне управління цією частиною заборгованості є невід'ємною умовою підтримки необхідного рівня ліквідності і платоспроможності підприємства.

3. Розглянуті організаційні підходи щодо внутрішнього контролю забезпечують вирішення важливих завдань, що мають істотне значення для управління фінансово-господарською діяльністю ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС».

4. Досліджено методику проведення контролю операцій з кредиторської заборгованості, що представляє собою систему способів, прийомів і правил, призначена для вивчення господарської діяльності підприємства і включає розробку програми проведення перевірки і конкретних прийомів і способів при здійсненні контролю операцій із заборгованістю. Рекомендовані у роботі основні напрями удосконалення існуючої системи контролю розрахунків з кредиторами є запорукою покращення активності суб'єктів господарювання, забезпечення їх стабільності.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження організації обліку, контролю та аналізу поточної кредиторської заборгованості підприємства можна зробити наступні висновки та пропозиції:

1. Розрахунки між підприємствами є однією з необхідних складових розширеного відтворення. Вони опосередковують розподіл і перерозподіл суспільного продукту, перехід його з товарної форми в грошову, і навпаки. Розрахунки ґрунтуються на економічній базі кругообігу коштів в процесі виробництва і є суспільним визнанням того, що вони виступають як система економічних відносин між підприємствами. Якщо розглядати підстави виникнення зобов'язань, то можна зробити висновок, що зобов'язання для однієї сторони виступає дебіторською заборгованістю, а для іншої – кредиторською.

2. Кредиторська заборгованість – це сума, яку повинен сплатити боржник за одержані від постачальника цінності, надані послуги, виконані роботи, нараховану заробітну плату, розрахунки з бюджетом і позабюджетними фондами, тощо.

3. Проведений аналіз економічної літератури показав, що до цього часу серед науковців відсутня єдність поглядів щодо визначення кредиторської заборгованості. Досліджена у роботі класифікація кредиторської заборгованості розкриває економічну природу різних її видів та відповідає структурі бухгалтерського балансу. Вона дає змогу згрупувати заборгованість за термінами її виникнення, за видами, за об'єктами обліку та строками погашення. З метою бухгалтерського обліку П(С)БО 11 класифікує кредиторську заборгованість наступним чином: довгострокові зобов'язання, поточні зобов'язання, непередбачені зобов'язання, доходи майбутніх періодів. Викладені у роботі погляди та окремі прийоми класифікації заборгованості можна використовувати як для складання фінансової звітності, так і для

управлінських рішень щодо регулювання розрахунків та управління кредиторською заборгованістю.

4. Об'єктом дослідження дипломної роботи вибрано ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС». Основними об'єктами організації облікового процесу є: облікові документи; носії облікових документів; рух носіїв; технологія і забезпечення облікового процесу. ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» веде бухгалтерський облік, складає та подає річну фінансову звітність в такому обсязі: баланс форма №1м, звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) форма № 2м, статистичну звітність та проміжну фінансову звітність.

Дослідне підприємство працює з урахуванням нормативної бази України, має необхідні установчі документи та стабільне фінансове становище.

На підприємстві ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» виділяють такі види поточної кредиторської заборгованості: поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язанням; поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги; поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (у тому числі з податку на прибуток); інші поточні зобов'язання.

5. Облік операцій по поточній кредиторській заборгованості ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» здійснюється на підставі договорів та первинних документів, що засвідчують факти здійснення господарської операції.

6. Облік та узагальнення інформації про зобов'язання, що будуть погашені у звичайному ході операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців з дати балансу призначені рахунки класу 6 «Поточні зобов'язання».

7. Щоб зменшити заборгованість, на ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» є певна послідовність її погашення. В першу чергу виступають розрахунки за податками та зборами перед бюджетом, а потім підприємство покриває витрати пов'язані з розрахунками з оплати праці та проводить розрахунки з постачальниками та підрядниками.

8. Аналітичний облік ведеться окремо за кожним постачальником та підрядником в розрізі кожного документа (рахунка) на сплату.

9. Розглянуті організаційні підходи щодо внутрішнього контролю забезпечують вирішення важливих завдань, що мають істотне значення для управління фінансово-господарською діяльністю ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС».

10. Досліджено методику проведення контролю операцій з кредиторської заборгованості, що представляє собою систему способів, прийомів і правил, призначена для вивчення господарської діяльності підприємства і включає розробку програми проведення перевірки і конкретних прийомів і способів при здійсненні контролю операцій із заборгованістю. Рекомендовані у роботі основні напрями удосконалення існуючої системи контролю розрахунків з кредиторами є запорукою покращення активності суб'єктів господарювання, забезпечення їх стабільності.

11.3 метою досягнення сталого розвитку підприємства необхідно застосовувати постійний моніторинг, аналіз та сучасні методи оцінки, а також впровадити чітку організацію управління його поточною кредиторською заборгованістю.

12. Для удосконалення обліку кредиторської заборгованості, при її автоматизації, необхідно: удосконалити інформаційну базу кредиторської заборгованості учасників розрахунків; звірити в електронній формі взаємні вимоги та зобов'язання й знайти найбільш раціональні способи погашення взаємної заборгованості; провести взаємозаліки, поступово скорочуючи обсяги заборгованості; вести облік та звітність проведених взаєморозрахунків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П.І. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2017. - 392 с.
2. Булат Г.В., Булка І.В. Вплив кредиторської заборгованості на фінансовий стан підприємств та проблеми її оптимізації. Молодий вчений. 2014. №7(10). С. 56–58.
3. Верхоглядова Н.І. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: [Навч. практ. посіб.] / Н.І.Верхоглядова, В.П.Шило, С.Б.Ільїна та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 536 с.
4. Власова І. О. Облік розрахунків з дебіторами та кредиторами: дисертація на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.04 — бухгалтерський облік, аналіз та аудит. Донецьк, 2005. 178 с.
5. Власюк Г. В. Шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками. Держава та регіони. 2016. № 5. С. 40–44.
6. Гарасим П.М., Гарасим М.П., Лобод Н.О. Структурна динаміка зобов'язань підприємства як класична обліково - аналітична парадигма. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Вип. 11(41). Ч. 2. 2014. С. 102–110.
7. Гнатенко, Є. П. Щодо аналізу стану дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємстві. Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. – 2018. С. 90–99.
8. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні. Дніпропетровськ: ТОВ «Баланс-Клуб», 2013. - 255 с.
9. Гончарук Р.П. Сутність та класифікація кредиторської заборгованості: колізії наукових підходів // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – 2015. – №. 1(59), Ч. 1.
10. Гуня В.О. Удосконалення класифікації кредиторської заборгованості та її відображення у фінансовій звітності підприємств. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/agroincom_2018_48_25.

11. Гусева Г.І. Кредиторська заборгованість: сутність та класифікація / Г. І. Гусева // Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством: матеріали студентської науково-практичної конференції присвяченої Дням науки в Чортківському інституті підприємництва і бізнесу, ТНЕУ. – 9 квітня 2013 р. – Збірник матеріалів: Чортків, ТНЕУ. – 2013. – 350 с.
12. Домбровська Н.Р. Дебіторська та кредиторська заборгованості: проблеми класифікації / Н.Р. Домбровська // Інноваційна економіка. - 2014. - № 1. - С. 182-187.
13. Дячук О.В., Новодворська В.В. Місце кредиторської заборгованості в системі управління підприємством // Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. – 2013. – Вип. – Т. 10. – №. 3. – С. 243–251.
14. Зеленко С.В. Обліково - аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю за товари, роботи, послуги. Економічні науки. 2014. № 11 (41). С. 65–71.
15. Іванілов О. С. Механізм управління кредиторською заборгованістю підприємства / О. С. Іванілов, В. В. Смачило, Є. В. Дубровська // Актуальні проблеми економіки. - 2013. - № 1. - С. 156-163
16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
17. Кесарчук Г.С. Поточні зобов'язання: економічна суть, класифікація та їх оцінка/ Г.С. Кесарчук// Науковий вісник Ужгородського університету.- 2016. - № 1(47).Т.2. – С . 400-405.
18. Кім Г.Г. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення / Г.Г. Кім, В.В. Сопко. Навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2013. - 480 с.
19. Крамаренко Г.О. та Чорна О.Є. Значення дебіторської та кредиторської заборгованостей в умовах ринкових відносин / Г.О. Крамаренко,

О.Є. Чорна // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Економіка – Ужгород: Видавництво УжНУ "Говерла", 2014. – Вип. 2 (43). – С. 201–205.

20. Кривич Л.М. Необхідність оцінки якості кредиторської заборгованості в сучасних умовах господарювання підприємств / Л. М. Кривич // Подільський державний аграрно-технічний університет Інститут бізнесу та фінансів. – Кам'янець-Подільський, 2011. – С. 72–74.

21. Лишиленко, О.В. Бухгалтерський фінансовий облік [Текст] : навч. посіб. – Київ : Вид-во «Центр навчальної літератури», 2013. – 524 с.

22. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №1 «Подання фінансових звітів». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

23. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №12 «Податки на прибуток». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

24. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №17 «Оренда». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

25. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №19 «Виплати працівникам». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

26. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №32 «Фінансові інструменти: подання». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

27. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

28. Міщенко Н.Д., Міщук А.І. Кредиторська заборгованість торговельного підприємства: проблеми оцінки та управління. Науковий вісник НЛТУ України. 2012. Вип. 22.3. С. 292–295.

29. Міщук Є.В. Определение составляющих инвестиционной привлекательности предприятий и отраслей как факторов их безопасности / Є.В. Міщук // Проблеми економіки. — 2017. — № 1. — С. 94 – 104.

30. Москалюк Г.О. Система внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості: напрями удосконалення і розвитку // Ефективна економіка. – 2013. – №. 4. – 48-55.

31. Новицька Н.В. Теоретичні аспекти поняття «кредиторська заборгованість» // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – №. 2. – С. 286–290.

32. Омецінська І. Я. Проблеми відображення зобов'язань на рахунках бухгалтерського обліку. Обліково - аналітичні системи: глобальний і національний аспекти : матеріали Міжнародної науково - практичної конференції (16–17 травня 2012 р., Полтава). РВЦ ПУСКУ, 2012. Ч. 1. С. 238–240.

33. Орлов, І. В. Бухгалтерський облік і контроль зобов'язань суб'єктів господарювання: теорія і методологія: монографія / І. В. Орлов. – Житомир: ЖДТУ, 2010. – 400 с.

34. Осмятченко В.О. Бухгалтерський облік в умовах застосування інформаційних технологій : [монографія] / В.О. Осмятченко. – К. : КНЕУ, 2010. – 263 с.

35. Островерха Р.Е. Організація обліку. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України) / Р.Е. Островерха – 2-е вид. К.: Центр учбової літератури, 2012.– 408 с.

36. Пінчук Т.А. Організаційно-методичні проблеми обліку кредиторської заборгованості в системі управління підприємством / Т.А. Пінчук, Т.В. Шрам // Ефективна економіка. – 2014. - №10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayk.com.ua/?op=1&z3453>

37. Податковий кодекс України від 02.12. 2010 р. № 2755 – IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

38. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Затверджене Наказом МФУ від 31.01.2000 р. № 20. Із змінами та доповненнями. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №14 «Оренда», затверджений наказом Міністерства фінансів України №181 від 28.07.2000 р. Із

змінами та доповненнями. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №17 «Податок на прибуток», затверджений наказом Міністерства фінансів України №353 від 28.12.2000 р. Із змінами та доповненнями. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №21 «Вплив змін валютних курсів», затверджений наказом Міністерства фінансів України №193 від 10.08.2000 р. Із змінами та доповненнями. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

42. Попазова О. В. Тенденції змін дебіторської та кредиторської заборгованостей на підприємствах України. Агросвіт. 2013. №7. С. 40–44.

43. Потій В. Кредиторська заборгованість та її роль у формуванні капіталу підприємства / В. Потій, Г. Куліш// Ринок цінних паперів України. – 2014. – № 3-4. – С. 23-26.

44. Поточні зобов'язання і забезпечення за видами економічної діяльності станом на 31 грудня 2015 року. Статистична інформація. К. 2016. URL : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/fin/pz/pz_ed/_u/pz_ed_3_15_u.htm.

45. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996 – XIV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

46. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

47. Ревизюк І.М. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками / І.М. Ревизюк, Є.В. Калюга // Економічні науки. – 2018. – № 10 (4). – С. 185–190.

48. Сопко В. В., Муковіз В.С., Шарапа О.М. Особливості визначення та регулювання обліку кредиторської заборгованості. Глобалізаційні виклики

розвитку національних економік. Матеріали міжнародної науково - практичної конференції (м. Київ, 19–20 жовтня 2016 р.). К. : КНТЕУ. 2016. С. 635–647.

49. Сук Л.К. Фінансовий облік: навч. посіб. — 2-ге вид., перероб. і доп. / Сук Л.К., Сук П.Л. — К., 2013. — 647 с.

50. Тесленко Т. І. Облік і аналіз поточних зобов'язань : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)». Київ, 2009. 21 с.

51. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підруч. Київ: Алерта, 2013. 982 с.

52. Томчук О.Ф. Аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства / О.Ф. Томчук // Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького. – 2016. – № 2. – С. 160–164.

53. Топоркова О.В. Деякі аспекти оцінки кредиторської заборгованості в обліку / О.В. Топоркова // О. В. Топоркова, Т. О. Євлаш // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. - 2013. - Вип. 1(1). - С. 90-96.

54. Травінська С.І. Класифікація поточних зобов'язань в законодавстві та бухгалтерському обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://bukuniver.edu.ua/Applications/zbirnik/n6/31_Klas.pdf

55. Усач Б. Ф. Організація і методика аудиту: Підручник. - К. : Знання, 2015. - 296 с.

56. Утенкова К.О. Аудит: Навчальний посібник з грифом МОН, МАП. - К: Алерта, 2013.- 408 с.

57. Фендик, В. М. Контроль забезпечення зобов'язань як економічна та облікова категорія / В. М. Фендик // Агроінком. – 2018. – № 4-6. – С. 95-99. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/agroincom_2018_46_21.

58. Феофанов Л.К., Денисов Д.В. Методичні підходи з організації обліку та аудиту кредиторської заборгованості на підприємстві // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – №. 12. – С. 65–68.

59. Хохлов М.П. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства / М. П. Хохлов // Економіка і суспільство. – 2017.- №10. – С.402-407.

60. Цал Цалко Ю. С. Економічний аналіз пасивів в системі управління підприємством. Вісник ЖДТУ. Економічні науки. 2012. № 4 (62). С. 199–201.

61. Чацкіс Е.Д., Лысюк А.Н., Михайлова Т.П. Бухгалтерский учет активов, собственного капитала, обязательств хозяйственных операций: [Учеб. пособие]. – Донецк, 2011. – 301 с.

62. Ценклер Н.І. Вдосконалення класифікаційних ознак кредиторської заборгованості та їх значення в підвищенні контрольно-аналітичної функції обліку [Електронний ресурс] / Н.І. Ценклер, П.Б. Кватирка. – Режим доступу:<http://www.nbu.ua/portal/statti/8.htm>.

63. Чорнецька О.Б. Аналіз наукових підходів щодо сутності кредиторської заборгованості та її класифікації / О.Б. Чорнецька // Українська академія друкарства. - 2017. - № 1. - С. 182-187.

64. Югас Е.Ф. Значення дебіторської та кредиторської заборгованостей в умовах ринкових відносин / Е.Ф.Югас // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Економіка /– Ужгород: Видавництво УжНУ "Говерла", 2017. – Вип. 2 (43). – С. 201–205.

65. Юровский Б. Коригування та списання кредиторської заборгованості / Б. Юровский // Консультант бухгалтера. – 2014. – № 31–32. – С. 13–28.

66. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

67. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.buhgalteria.com.ua>

68. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnyk.com.ua>

69. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dtkk.com.ua>

70.

Додаток А

**Характеристика діючої нормативно – правової бази з обліку
кредиторської заборгованості підприємства**

№ пор .	Нормативний документ, ким і коли виданий	Основний зміст
1	2	3
1	Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI, затверджений Верховною Радою України [37]	Регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час адміністрування податків, а також відповідальність за порушення податкового законодавства
2	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», затверджений Верховною Радою України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [45]	Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні
3	Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №291 «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування» [46]	Затверджено План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкцію про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій
4	Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету» №333 від 12.03.2012 р. [16]	Визначає правові основи надання, використання і повернення кредитів та регулювання взаємовідносин між суб'єктами, що виникають у процесі кредитування
5	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №11 «Зобов'язання», затверджений наказом Міністерства фінансів України №20 від 31.01.2000 р. [38]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та її розкриття у фінансовій звітності
6	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №14 «Оренда», затверджений наказом Міністерства фінансів України №181 від 28.07.2000 р. [39]	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про оренду необоротних активів та її розкриття у фінансовій звітності

Продовження дод. А

1	2	3
7	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №17 «Податок на прибуток», затверджений наказом Міністерства фінансів України №353 від 28.12.2000 р. [40]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати, доходи, активи і зобов'язання з податку на прибуток та її розкриття у фінансовій звітності
8	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №21 «Вплив змін валютних курсів», затверджений наказом Міністерства фінансів України №193 від 10.08.2000 р. [41]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про операції в іноземних валютах та відображення показників статей фінансової звітності господарських одиниць за межами України в грошовій одиниці України
9	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №1 «Подання фінансових звітів» [22]	Визначає основи подання фінансової звітності загального призначення для забезпечення їхньої зіставності з фінансовою звітністю суб'єкта господарювання за попередні періоди, а також з фінансовою звітністю інших суб'єктів господарювання
10	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №12 «Податки на прибуток» [23]	Визначає обліковий підхід до податків на прибуток
11	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №17 «Оренда» [24]	Визначає для орендарів і орендодавців відповідних облікових політик та розкриття інформації, що їх слід застосовувати до угод про оренду
12	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №19 «Виплати працівникам» [25]	Визначає розкриття інформації в бухгалтерському обліку про виплати працівникам. Стандарт вимагає від суб'єкта господарювання визнавати таке: а) зобов'язання, якщо працівник надав послугу в обмін на виплати, які будуть сплачені в майбутньому; б) витрати, якщо суб'єкт господарювання споживає економічну вигоду, що виникає внаслідок послуги, наданої працівником в обмін на виплати працівникам
13	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №32 «Фінансові інструменти: подання» [26]	Визначає принципи для подання фінансових інструментів як зобов'язань або власного капіталу і для згортання фінансових активів і фінансових зобов'язань
14	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [27]	Забезпечує застосування належних критеріїв визнання і методів оцінки, що застосовуються до забезпечень, умовних зобов'язань і умовних активів, а також розкриття інформації у примітках, достатньої для надання користувачам можливості зрозуміти їхній характер, строки і суму

**Огляд спеціальної літератури з питань з обліку, контролю та аналізу
кредиторської заборгованості підприємства**

№ пор	Автор / Джерело	Основний зміст
1	2	3
1	Атамас П.Й. / Бухгалтерський облік в галузях економіки [1]	У підручнику розкриті питання теоретичних основ бухгалтерського обліку, а також організації і практики введення обліку кредиторської заборгованості підприємства.
2	Булат Г.В., Булка І.В. Вплив кредиторської заборгованості на фінансовий стан підприємств та проблеми її оптимізації // Молодий вчений [2]	Досліджено вплив кредиторської заборгованості на рівень платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Визначено зовнішні та внутрішні чинники що впливають на фінансовий стан та розглянуто важливість кредитної політики для підприємства.
3	Гончарук Р.П. Сутність та класифікація кредиторської заборгованості: колізії наукових підходів // Вісник Житомирського державного технологічного університету [9]	Розкрито сутність поняття та наведена класифікація кредиторської заборгованості, її вплив на економічний стан суб'єкта господарювання.
4	Гуня В.О. Удосконалення класифікації кредиторської заборгованості та її відображення у фінансовій звітності підприємств // Економічний простір[10]	Наведено класифікацію кредиторської заборгованості та шляхи її розширення і вдосконалення. Розглянуто відображення кредиторської заборгованості у фінансовій звітності підприємств.
5	Дячук О.В., Новодворська В.В. Місце кредиторської заборгованості в системі управління підприємством [13]	Викладено сутність та класифікацію кредиторської заборгованості з метою отримання якісної інформації про стан кредиторської заборгованості, а також визначення шляхів ефективного управління кредиторською заборгованістю.
6	Кесарчук Г.С. Поточні зобов'язання: економічна суть, класифікація та їх оцінка // Науковий вісник Ужгородського університету [17]	Розкрито економічну сутність поточних зобов'язань, проаналізовано їх роль та місце в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства на основі досліджень вітчизняних та закордонних економістів. Досліджено та узагальнено класифікацію поточних зобов'язань. Проаналізовано нормативну базу щодо оцінки зобов'язань, розглянуто методи оцінки на основі Концептуальної основи та за П(С)БО, здійснено їх дослідження.

Продовження дод. Б

1	2	3
7	Москалюк Г.О. Система внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості: напрями удосконалення і розвитку // Ефективна економіка[30]	Розглянуто питання організації системи внутрішнього контролю розрахунків з кредиторами, а також надано певні шляхи подальшого удосконалення їх та розвитку на промислових підприємствах України.
8	Новицька Н.В. Теоретичні аспекти поняття «кредиторська заборгованість» // Актуальні проблеми економіки [31]	Розкрито сутність поняття «кредиторська заборгованість», проаналізовано та визначено недоліки наведеного поняття. Запропоновано власне тлумачення даного поняття.
9	Острроверха Р.Е. Організація обліку. Навчальний посібник для ВНЗ [35]	У посібнику розкриваються основи фінансового обліку, які необхідно знати для подальшого вивчення облікових дисциплін. Висвітлено питання з обліку основних господарських процесів. Практичні рекомендації щодо порядку оформлення обліку кредиторської заборгованості підприємства.
10	Ткаченко Н. М. / Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність [51]	У підручнику розкрито основні положення сучасної теорії і практики ведення обліку на основі діючої законодавчо-нормативної бази. Наведено методики розрахунків, відповідну документацію, реєстри і наприкінці кожного розділу - зведену кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку.
11	Томчук Е.Ф. Аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства // Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького [52]	Обґрунтовано вплив збільшення або зниження кредиторської заборгованості на зміни фінансового становища підприємства. Описано необхідність аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства, оскільки розвиток ринкових відносин підвищує відповідальність і самостійність підприємств у виробленні і ухваленні управлінських рішень після забезпечення ефективності розрахунків з кредиторами.
12	Феофанов Л.К., Денисов Д.В. Методичні підходи з організації обліку та аудиту кредиторської заборгованості на підприємстві // Інвестиції: практика та досвід [58]	Розглянуто методичні підходи з обліку та аудиту кредиторської заборгованості на підприємстві, їх оцінка, класифікація, умови визнання, методика та організація відповідно до вимог господарювання.

Додаток В

Характеристика рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами»

Назва та шифр рахунку	Призначення рахунку	По дебету відображається	По кредиту відображається	Місце в звітності
64 «Розрахунки за податками й платежами»	<p>Узагальнення інформації про розрахунки підприємства за усіма видами платежів до бюджету, включаючи податки з працівників підприємства, та за фінансовими санкціями, що справляються в дохід бюджету.</p> <p>На цьому рахунку також узагальнюється інформація про інші розрахунки з бюджетом, зокрема за субсидіями, дотаціями та іншими асигнуваннями.</p>	Належні до відшкодування з бюджету податки, їх сплата, списання	Нараховані платежі до бюджету	Баланс (ф.№1)

Додаток Г

№ пор.	Рахунок 64 "Розрахунки за податками й платежами" кореспондує	
	за дебетом з кредитом рахунків:	за кредитом з дебетом рахунків:
1	2	3
1	15 "Капітальні інвестиції"	10 "Основні засоби"
2	17 "Відстрочені податкові активи"	11 "Інші необоротні матеріальні активи"
3	31 "Рахунки в банках"	14 "Довгострокові фінансові інвестиції"
4	34 "Короткострокові векселі одержані"	15 "Капітальні інвестиції"
5	3 "Розрахунки з покупцями та 6 замовниками"	17 "Відстрочені податкові активи"
6	37 "Розрахунки з різними дебіторами"	20 "Виробничі запаси"
7	46 "Неоплачений капітал"	21 "Поточні біологічні активи"
8	48 "Цільове фінансування і цільові надходження"	22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"
9	50 "Довгострокові позики"	23 "Виробництво"
10	51 "Довгострокові векселі видані"	28 "Товари"
11	53 "Довгострокові зобов'язання з оренди"	31 "Рахунки в банках"
12	54 "Відстрочені податкові зобов'язання"	35 "Поточні фінансові інвестиції"
13	55 "Інші довгострокові зобов'язання"	3 "Розрахунки з покупцями та 6 замовниками"
14	60 "Короткострокові позики"	37 "Розрахунки з різними дебіторами"
15	62 "Короткострокові векселі видані"	39 "Витрати майбутніх періодів"
16	63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"	42 "Додатковий капітал"
17	64 "Розрахунки за податками й платежами"	48 "Цільове фінансування і цільові надходження"
18	65 "Розрахунки за страхуванням"	54 "Відстрочені податкові зобов'язання"
19	68 "Розрахунки за іншими операціями"	61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"
20	74 "Інші доходи"	62 "Короткострокові векселі видані"
21	98 "Податок на прибуток"	63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
22	-	64 "Розрахунки за податками й платежами"
23	-	65 "Розрахунки за страхуванням"
24	-	66 "Розрахунки за виплатами працівникам"
25	-	"Розрахунки з учасниками" 67
26	-	68 "Розрахунки за іншими операціями"
27	-	70 "Доходи від реалізації"

Продовження дод. Г

1	2	3
28	-	71 "Інший операційний дохід"
29	-	74 "Інші доходи"
30	-	91 "Загальновиробничі витрати"
31	-	92 "Адміністративні витрати"
32	-	93 "Витрати на збут"
33	-	94 "Інші витрати операційної діяльності"
34	-	95 "Фінансові витрати"
35	-	97 "Інші витрати"
36	-	98 "Податок на прибуток"

Додаток Д

Додаток 1
до Положення (стандарту) Бухгалтерського обліку 29
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Дата(дня, місяць, число)	Код
Господарство з обмеженою відповідальністю "Електромотор сервіс"	за ЄДРПОУ	37430002
Територія	за КОАТРУ	8038100000
Організаційно-правова форма господарювання	за КОДПФ	240
Орган державного управління	за КОДУ	
Вид економічної діяльності	за КОЕД	33.14
Середня кількість працівників		
Одиниця виміру: тис. грн		
Адреса, телефон		0445220034
м.Київ, вул. Заболотного 20, кв. 15		

на 31 грудня 2013 р. Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Немобільні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	030	-	-
Осередки засоби:			
залишкова вартість	030	3,1	4,3
первісна вартість	031	3,3	3,3
знош	032	(0,2)	(0,9)
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	-	-
первісна вартість	036	-	-
накопичена амортизація	037	(-)	(-)
Довгострокові фінансові інвестиції	040	-	-
Інші немобільні активи	070	-	-
Усього за розділом I	080	3,1	4,3
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	30,7	35,4
Поповнені біологічні активи	110	-	-
Готова продукція	130	-	-
Дебиторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізуційна вартість	180	10,9	-
первісна вартість	181	10,9	-
резерв сумнівних боргів	182	(-)	(-)
Дебиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	170	2,3	3,4
Інші поповнені дебиторська заборгованість	210	-	0,5
Поповнені фінансові інвестиції	220	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	8,1	47,4
у тому числі в касі	231	-	-
в іноземній валюті	240	-	-
Інші оборотні активи	280	-	0,7
Усього за розділом II	280	39,8	117,3
III. Відтрати майбутніх періодів	270	-	-
IV. Немобільні активи та групи майбуття	275	-	-
Баланс	280	42,7	122,0

Продовження дод. Д

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	1,0	1,0
Додатковий капітал	320	-	-
Резервний капітал	340	-	-
Нерозподілений прибуток (накопичений збиток)	360	25,8	110,9
Неоспланений капітал	380	-	-
Усього за розділом I	380	25,8	111,9
II. Завоєвання наступних витрат і цільового фінансування	430	-	-
III. Довгострокові зобов'язання	480	-	-
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	-	-
Поточні зобов'язаності за довгостроковими зобов'язаннями	510	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	520	-	-
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з бюджетом	550	3,8	1,7
зі страхування	570	-	-
з оплати праці	580	8,3	-
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами виробств, утримуваними для продажу	600	-	-
Інші поточні зобов'язання	610	8,3	8,3
Усього за розділом IV	620	16,1	10,0
V. Доходи майбутніх періодів	630	-	-
Баланс	640	41,7	121,9

* З рядка 580 графа 4

Пространені зобов'язання з оплати праці

(883)

-

2. Звіт про фінансові результати
за/на 2013

СТАТТІ	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД	
		1801007	1801007
1	2	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
3	4	5	6
Доход (виручки) від реалізації продукції (товари, робіт, послуг)	010	977,2	398,0
Напрямі податки та інші відрахування в доход	020	(98,3)	(98,3)
Чистий доход (виручки) від реалізації продукції (товари, робіт, послуг) (010-020)	030	878,9	300,0
Інші операційні доходи	040	-	-
Інші доходи	050	-	-
Рахунок чисті доходи (030+040+050)	070	878,9	300,0
Собівартість реалізованої продукції (товари, робіт, послуг)	080	(274,3)	(235,7)
Інші операційні витрати	090	(140,2)	(83,8)
у тому числі:	091	-	-
092	-	-	-
Інші витрати	100	(-)	(-)
Рахунок витрати (090+091+100)	120	(414,5)	(319,5)
Фінансовий результат до оподаткування (070-120)	130	464,4	(19,5)
Податок на прибуток	140	(12,7)	(8,4)
Чистий прибуток (збиток) (130-140)	150	451,7	(27,9)
Завоєвання матеріального забезпечення	160	-	-
Доход від переоцінки владення біологічними активами і власнорозпорядженої продукції та доход від зміни вартості поточних біологічних активів	201	-	-
Витрати від переоцінки владення біологічними активами і власнорозпорядженої продукції та витрати від зміни вартості поточних біологічних активів	202	-	-

Керівник

_____

Головний бухгалтер

_____

Дан Ігор Васильович

_____

Дан Ігор Васильович

_____

Додаток Е

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємства

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Електромотор сервіс"	Дата (рік, місяць, число)	Коди		
Територія	м. Київ	за ЄДРПОУ	2016	01	01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОАТУУ	37450802		
Вид економічної діяльності	Ремонт і технічне обслуговування електричного устаткування	за КОПФГ	8038100000		
Середня кількість працівників, осіб	5	за КВЕД	240		
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком		33.14		
Адреса, телефон	вулиця Заболотного, буд. 80, кв. 15, ГОЛОСІВСЬКИЙ р-н, м. Київ, М. Київ, М. Київ обл., 03187		0445655833		

1. Баланс на 31 грудня 2014 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	6,4
Основні засоби	1010	4,3	10,4
первісна вартість	1011	5,2	12,9
знос	1012	(0,9)	(2,5)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	4,3	16,8
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	65,4	85,8
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	0,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	3,4	3,2
у тому числі з податку на прибуток	1138	-	2,7
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0,8	12,2
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	47,4	24,6
Витрати майбутніх періодів	1170	0,7	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	117,7	125,6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	122,0	143,4

Продовження дод. Е

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	110,5	114,5
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	111,5	115,5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	-	0,9
розрахунками з бюджетом	1620	1,7	4,6
у тому числі з податку на прибуток	1621	1,6	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	8,8	22,4
Усього за розділом III	1695	10,5	27,9
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	122,0	143,4

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2014

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітним періодом	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	516,1	481,0
інші операційні доходи	2120	-	-
інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	516,1	481,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(397,8)	(274,3)
інші операційні витрати	2180	(88,9)	(109,5)
інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(486,7)	(383,8)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	29,4	97,2
Податок на прибуток	2300	(5,3)	(12,7)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	24,1	84,5

Керівник

(підпис)

Драч Ігор Васильович

(Ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(Ініціали, прізвище)

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 29
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Електромотор оверло"	Дата (рік, місяць, число)	Коди	
Територія	М. Київ	за ЄДРПОУ	2018	01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОАТУУ	37430902	01
Вид економічної діяльності	Ремонт і технічне обслуговування електричного устаткування	за КОПФГ	8208100000	540
Середня кількість працівників, осіб	8	за КВЕД	32.14	
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон	вулиця Заболотного, буд. 80, кв. 18, м. Київ, 03187			0449695989

1. Баланс на 31 грудня 2016 р.

Актив		Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Незавершені капітальні інвестиції	1005	6,4	6,4	
Основні засоби	1010	10,4	18,0	
первісна вартість	1011	12,9	22,9	
знос	1012	(2,5)	(4,9)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	
інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	16,8	24,4	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	66,8	78,1	
у тому числі готова продукція	1103	-	-	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	0,8	8,2	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	3,2	0,8	
у тому числі з податку на прибуток	1136	2,7	0,8	
інша поточна дебіторська заборгованість	1155	12,2	16,2	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
гроші та їх еквіваленти	1165	24,6	63,7	
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	
інші оборотні активи	1190	-	2,3	
Усього за розділом II	1195	128,6	189,1	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	
Баланс	1300	143,4	193,5	

Продовження дод. Ж

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паіовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	114,5	130,1
Неоплачений капітал	1425	-	-
Усього за розділом I	1455	115,5	131,1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	0,9	1,1
розрахунками з бюджетом	1620	4,6	2,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	22,4	35,3
Усього за розділом III	1695	27,9	39,2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	143,4	193,5

2. Звіт про фінансові результати

за Рік 2016

Форма № 2-м

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	941,6	516,1
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	941,6	516,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(802,1)	(397,8)
Інші операційні витрати	2180	(120,5)	(88,9)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(922,6)	(486,7)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	19,0	29,4
Податок на прибуток	2300	(3,4)	(5,3)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	15,6	24,1

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

Драч Ігор Васильович

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

Додаток 3

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Електромотор сервіс"	Дата (рік, місяць, число)	2017	01	01
Територія	М.Київ	за ЄДРПОУ	37450602		
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОАТУУ	8036100000		
Вид економічної діяльності	Ремонт і технічне обслуговування електричного устаткування	за КОПФГ	240		
Середня кількість працівників, осіб	6	за КВЕД	33.14		
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	вулиця Заболотного, буд. 80, кв. 15, м.Київ, 03187		0445665858		

1. Баланс на 31 грудня 2016 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	6,4	24,6
Основні засоби	1010	18,0	38,7
первісна вартість	1011	22,9	51,8
знос	1012	(4,9)	(13,1)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	24,4	63,3
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	78,1	109,2
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	8,2	4,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0,6	0,1
у тому числі з податку на прибуток	1136	0,6	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	16,2	51,9
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
І роші та їх еквіваленти	1165	63,7	96,3
Витрати майбутніх періодів	1170	-	4,1
Інші оборотні активи	1190	2,3	24,8
Усього за розділом II	1195	165,1	290,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	193,5	353,7

Продовження дод. 3

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	130,1	254,8
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	131,1	255,8
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1,1	2,7
розрахунками з бюджетом	1620	2,8	3,1
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	1,7
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-0,1
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	35,3	20,9
Усього за розділом III	1695	39,2	26,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	193,5	353,7

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2018

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 320,8	941,6
Інші операційні доходи	2120	4,8	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	1 325,6	941,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(996,1)	(802,1)
Інші операційні витрати	2180	(187,3)	(120,5)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(1 173,4)	(922,6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	152,2	19,0
Податок на прибуток	2300	(27,4)	(3,4)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	124,8	15,6

Керівник

(підпис)

Драч Ігор Васильович

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Додаток И

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство

Товариство з обмеженою відповідальністю "Електромотор сервіс"

Дата(рік,місяць,число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
2018	01	01
37480602		
8036100000		
240		
33.14		

Територія

М.КИВ

Організаційно-правова форма господарювання

Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності

Ремонт і технічне обслуговування електричного устаткування

Середня кількість працівників, осіб

5

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон

вулиця Заболотного, буд. 80, кв. 15, м.Київ, 03187

0445655858

1.Баланс на 31 грудня 2017 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	24,6	52,0
Основні засоби	1010	38,7	401,4
первісна вартість	1011	51,8	474,2
знос	1012	(13,1)	(72,8)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	63,3	453,4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	109,2	135,3
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	4,0	14,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0,1	-
у тому числі з податку на прибуток	1138	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	51,9	55,6
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	96,3	121,6
Витрати майбутніх періодів	1170	4,1	20,3
Інші оборотні активи	1190	24,8	95,6
Усього за розділом II	1195	290,4	442,9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	353,7	896,3

Продовження дод. И

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паісовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	254,8	552,2
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	255,8	553,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями:	1610	-	54,0
товари, роботи, послуги	1615	2,7	1,7
розрахунками з бюджетом	1620	3,1	24,2
у тому числі з податку на прибуток	1621	1,7	11,8
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-0,1	-0,1
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
інші поточні зобов'язання	1690	20,9	98,3
Усього за розділом III	1695	26,6	178,1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	353,7	896,3

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2017

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 719,2	1 320,8
інші операційні доходи	2120	13,0	4,8
інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	1 732,2	1 325,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 063,3)	(988,1)
інші операційні витрати	2180	(262,5)	(187,3)
інші витрати	2270	(4,6)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(1 330,4)	(1 175,4)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	401,8	152,2
Податок на прибуток	2300	(72,3)	(27,4)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	329,5	124,8

Керівник

_____

(підпис)

Головний бухгалтер

_____

(підпис)

Драч Ігор Васильович

_____

(Ініціали, прізвище)

(Ініціали, прізвище)